

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
ČETRTEK
7. MAREC
1996

Letnik 51
Štev. 10 (2849)

Cena 10 šil.
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt
Poštni urad
9020 Celovec
P. b. b.

ZVEZA SLOVENSkih
ŽENA CELOVEC

ZS

vas prisrčno vabi na

praznovanje
8. marca - dneva žena

v petek, 8. 3. 1996, ob 14. uri
v Globasnici - gostilna Wautsche-Smrečnik
Šoštär

Govor: podpredsednica ZSO Sonja Wakounig

Kulturni program bodo oblikovali:
Moški zbor »Franc Lesičjak« iz Štebna
in plesno akrobatska skupina FLIP iz Pirana

Temelj kulturnemu domu

Pliberčanom se bojo končno uredile desetletne sanje: v soboto, 2. marca, so v okviru posebne slovesnosti in ob navzočnosti visokih političnih zastopnikov Slovenije, občin Pliberk in Bistrica ter narodnopolitičnih organizacij koroških Slovencev na zemljišču med zadrugo in posojilnico zasadili lopate in simbolično položili temeljni kamen novemu kulturnemu domu (slika zgoraj). Tako bo končano brezdomeje krajevnih slovenskih kulturnih in športnih društev, ki jim je poslopje Grenz-

landheima prav zato, ker so slovenska, bilo vseskozi zaprto.

Vsi govorniki, med njimi mestni svetnik Fric Kumer, župan Raimund Grilc, državni sekretar za Slovence po svetu Peter Vencelj, predsednik ZSO in sosveta dr. Marjan Sturm, so poudarili, da bo novi kulturni dom odprt za vse ljudi dobre volje, in izrazili željo, da bi bil to kraj, kjer se bo razvijala kultura in krepila narodna zavest ter se navezovali prijateljski stiki med obema narodoma v deželi. Dom pa bo tudi velikega pomena

za povezovanje s sosednjimi slovenskimi občinami.

Gradnja doma bo stala okoli 30 milijonov šilingov, slovenski parlament je zanj že odobril 100 milijonov tolarjev. Ostali dve tretjini bosta prišli v enaki delih od domačega gospodarstva in kulturnikov ter iz sosveta. V dveh in pol letih naj bi dom bil zgrajen. Arhitekt Karel Vouk ga je načrtoval kot kulturno-športni center s priloženimi ekonomskimi enotami (kavarna, pisarne). Več na 5. strani.

F. W.

Fischer in Schlögl o radiu in novi manjšinski zakonodaji

Pretekli teden so predstavniki ZSO in Delovne skupnosti avstrijskih narodnosti v SPÖ (dr. Marjan Sturm, Ana Blatnik) ob strokovnem sodelovanju vodje slovenskega sporeda deželnega studia ORF Mirka Bogataja imeli razgovore s predsednikom avstrijskega parlamenta dr. Heinzom Fischerjem in državnim sekretarjem mag. Schlöglom. V ospredju razgovorov je bilo vprašanje razširitve slovenskih radijskih oddaj v okviru ORF, nadalje možnosti za sprejem televizijskega signala TV Slovenije na Koroškem ter reforma zakona o narodnostnih skupnostih.

Državni sekretar mag. Schlögl je podprl prizadevanja za postopno razširitev slovenskih radijskih oddaj v okviru javnopravne avstrijske radiotelevizije. Zato bo iniciral delovno skupino pri njegovem uradu, v kateri bodo sodelovali tisti dejavniki (ORF, vlada, manjšina ipd.), ki o tem vprašanju odločajo. Z ustanovitvijo delovne skupine naj bi se izboljšala komunikacija in koordinacija, tako da bi bil v tej zadevi končno storjen korak naprej.

Nadalje je tekla beseda o reformi zakona o narodnostnih skupnostih ter o možnostih za sprejem ustavnega določila, s katerim naj bi se Avstrija priznala k svoji zgo-

dovinsko zrasli kulturni, jezikovni in etnični raznolikosti. Državni sekretar je zagotovil, da bo to zahtevo podprl.

Tudi v razgovoru s predsednikom avstrijskega parlamenta so bila v ospredju zgoraj omenjena vprašanja. Predsednik Fischer je poudaril, da bo avstrijski parlament v letošnjem letu razpravljal o reformi zakona o narodnostnih skupnostih. Pobude iz vrst avstrijskih manjšin so deležne velike pozornosti v parlamentu, tako da bo možno voditi poglobljeno razpravo in najti pametno rešitev za reformo sedanjega zakona o narodnostnih skupnostih.

Zaokroževanje Sarajeva

V torek so bosansko-hercegovske vladne sile prevzele še en del širšega okolja Sarajeva, in sicer kakih 15 kilometrov oddaljene Hadžiće. Tudi tu, kot prejšnji teden v Vogošči, so našle prazne in požgane domove Srbov, ki še nadalje množično zapuščajo naselja, ki po daytonskem sporazumu pripadajo bošnjaško-hrvaški federaciji. Mednarodne organizacije za ta množični beg Srbov pripisujejo krivdo srbskim politikom v BiH, ki da jih strašijo, da jih bodo Turki in ustaši, tako nazivajo Bošnjake in Hrvatite, ob prevzemu oblasti vse pobili oz. poklali. Pozivi vlade federacije in bosansko-hercegovskega predsednika, naj ostanejo na svojih domovih, ne zaležejo, prav tako pa tudi ne splošna amnestija, razen za dokazane vojne zločince. Psihoanalitiki množični beg pripisujejo pojavu prevzemanja kolektivne krivde vseh udeleženi ali neudeleženi Srbov za morije in zločine v Bosni in Hercegovini s politične elite na širše ljudstvo. Zanimivo je, da sta med bosanskimi Srbi kljub obtožbam haškega sodišča po priljubljenosti še vedno na prvem mestu njihov vodja Karadžić in general Mladić.

Daniel Užnik je koroško, še posebej pa slovensko športno javnost na Koroškem razveselil s srebrno medaljo v veleslalomu na svetovnem mladinskem prvenstvu v Švici. Mlademu šentjanskemu junaku čestita tudi Slovenski vestnik! Več na športni strani.

V avstrijski manjšinski politiki bi v prihodnjih mesecih lahko prišlo do določenih premikov. Ustavni odbor deželnega zbora obravnava vprašanje zastopstev slovenske narodne skupnosti v deželnem zboru. Odločitev naj bi bila sprejeta do pozne pomladi. Na izbiro ima dve možnosti:

a. zastopstvo manjšine v deželnem zboru preko predsednika in podpredsednika sosveta. To vprašanje bi deželni zbor lahko rešil s spremembo poslovnika. Ker predstavnik manjšine v tem primeru ne bi imel pravice glasovanja, temveč samo pravico govora, za to ni potrebna sprememba avstrijske ustave. Tozadevno odločitev lahko sprejme deželni zbor z dvotretjinsko večino.

KOMENTAR

Piše dr. Marjan Sturm

terese. Iz vidika narodne skupnosti pa je tak posredniški

dobil večji pomen. Poleg tega naj bi se institucionalizirala konferenca predsednikov in podpredsednikov sosvetov kot forum, ki naj bi pristojno razpravljala o željah in hotenjih posameznih narodnih skupnosti. Zveza slovenskih organizacij je v razpravo o reformi zakona o narodnostnih skupnostih vnesla predlog o ustavnem ukrepu, s katerim naj bi se republika Avstrija priznala k svoji zgodovinsko zrasli kulturni, jezikovni in etnični raznolikosti. Tak ustavni ukrep bi ustrezal sodobnim evropskim normam o manjšinski zaščiti (Okvirna konvencija o zaščiti narodnostnih manjšin). Vse v avstrijskem parlamentu zastopane stranke so signalizirale pripravljenost za

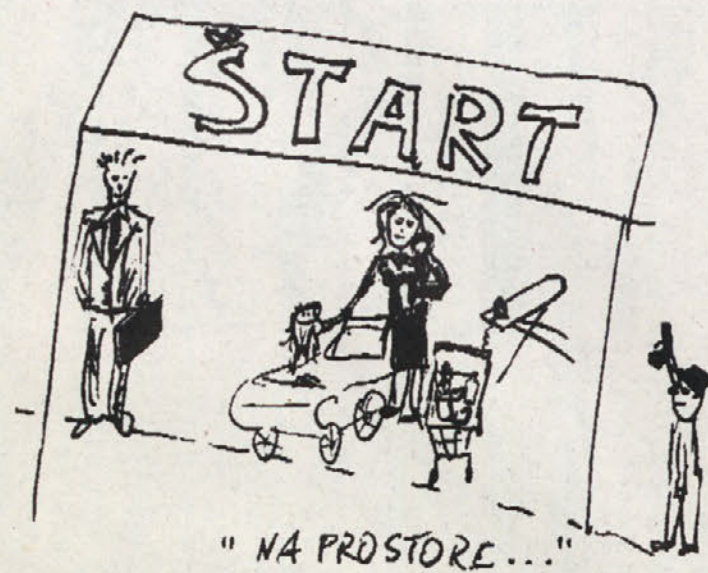
Premiki

b. vprašanje zastopstva manjšine v deželnem zboru z glasovalno pravico je vezano na volitve. Olajšanje vstopa v deželni zbor pa je vezano na spremembo avstrijske ustave. Morebitna sprememba le-te pa bi morala veljati za vse manjšine. Tu pa se zatika. Sosvet za gradiščanske Hrvate je npr. takšno možnost soglasno odklonil. Če situacijo torej realistično ocenjujemo, pride na deželnem nivoju v poštev le model zastopstva preko sosveta. Ta model seveda ne ustreza Enotni listi, ki je politična stranka in ima strankarske in-

model zastopstva sprejemljiv. Upati je, da bo Narodni svet koroških Slovencev v tem vprašanju preskočil svojo senco odvisnosti od EL in izhajal iz širšega interesa narodne skupnosti. V tem primeru bi moral pristati na to obliko zastopstva. In to tudi zaradi tega, ker je kot eden prvih modelov zastopstva v deželnem zboru prek sosveta zagovarjal zdajšnji podpredsednik NSKS dr. Pavle Apovnik.

Na zveznem nivoju je v pripravi reforma zakona o narodnostnih skupnostih. Po predlogu SPÖ in ÖVP naj bi sosvet

sprejetje takega ustavnega ukrepa. Manjšinski sosveti so to vprašanje že obravnavali, slovenski pa bo to storil na prihodnji seji. Sredi marca bo ponovno srečanje predsednikov in podpredsednikov sosvetov s šefoma poslanskih klubov SPÖ in ÖVP. Tedaj naj bi bila sprejeta načelna odločitev o reformi zakona o narodnostnih skupnostih. Torej bi v prihodnjih mesecih lahko prišlo do pomembnih premikov glede avstrijske manjšinske zaščite. Upati je, da se vsi manjšinski dejavniki tega zavdajo.

Kljub temu ... Vse najboljše za dan žena vsem želi prof. dr. Anton Zmeda

OBNOVA BOSNE IN HERCEGOVINE

Skupni projekti s Slovenijo

Koroška gospodarska zbornica se bo v bodoče v večji meri posvetila trgu na Balkanu, da bi lahko domačim podjetjem pomagala pri krepitvi njihove mednarodne konkurenčnosti.

Kot je na tiskovni konferenci v Celovcu napovedal predsednik Karl Koffler, bo zbornica še v prihodnjih tednih v Zagrebu odprla poseben »koroški biro«, hkrati pa je predvideno tudi tesnejše sodelovanje z gospodarsko zbornico v Sarajevu.

Koffler je s tem v zvezi poudaril, da možnosti za uspešno nastopanje manjših in srednjih koroških podjetij pri obnovi od vojne hudo prizadetih krajev na Hrvaškem ter v Bosni in Hercegovini ocenjuje za dobre, pri čemer misli tudi na skupne projekte, ki bi jih koroška podjetja realizirala s slovenskimi in hrvaškimi podjetji. Sodelovanje koroških podjetij s slovenskimi pri projektih v okviru obnove da bo tudi težišče pogovorov, ki

jih bo imel 2. aprila s predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije Jožkom Čukom.

Že danes, v četrtek, se bo močna delegacija, sestavljena iz visokih predstavnikov koroške gospodarske zbornice in 25 koroških podjetij mudila v Zagrebu in se seznanila o možnostih, ki jih ponuja hrvaški trg koroškemu gospodarstvu (SV bo spremljal delegacijo in o rezultatih poročal v prihodnji številiki). Koffler je ob tem tudi poudaril, da koroška gospodarska zbornica že nekaj časa intenzivno sodeluje s predstavništvu hrvaške gospodarske zbornice v Zagrebu in Reki.

Koffler je nadalje ugotovil, da se koroška podjetja vse bolj uveljavljajo tudi v Furlaniji-Juljski krajini. Temu trgu da se je koroška zbornica intenzivno posvetila v zadnjem polletju s promocijskimi akcijami v Vidmu, Trevisu, Padovi, itd.

I. L.

VARČEVALNI UKREPI

Protesti na univerzah

Profesorji, asistenti in študenti na avstrijskih visokih šolah skupno protestirajo proti vladnim varčevalnim ukrepom. Center protestov je gospodarska univerza (WU) na Dunaju, kjer tudi profesorji podpirajo študentsko stavko. Visokošolsko osebje in študenti niso pripravljene sprejeti varčevalnih ukrepov v višini 1,7 milijarde šilingov na področju visokega šolstva.

Predsednica Avstrijske visokošolske zveze (ÖH) Agnes Berlakovich je izjavila, da študentsko zastopstvo sicer podpira varčevanje pod pogojem, da je socialno izravnano. Na podlagi varčevalnega paketa bi padlo 80 odstotkov skozi socialno mrežo. Protestni val je zajel vse univerze in pričakovati je, da bo v primeru, da vlada ne bo popustila, prišlo do demonstracij. Zaradi protesta so prenehali predavati univ.

asistenti, ki se bojijo poslabšanja njihovega socialnega položaja. Začetna plača asistenta znaša 22.000 šil. bruto plus dotacija iz učne obveznosti v višini 2.500 šil. To pa jim nameravajo črtati za polovico.

Protestne akcije so napovedali tudi na celovški univerzi. Rektorji pa menijo, da po vsej verjetnosti ne bo prišlo do spremembe varčevalnih ukrepov. To sta potrdila tudi zvezni kancler in vicekancler. m. š.

NARODNOSTI V SPÖ

Proti etnični zbornici

Predsednica Delovne skupnosti »Avstrijske narodnosti v SPÖ« Ana Blatnik se je odločno postavila po robu poskusom ustanavljanja etnične zbornice, kakor ga predlaga Smolle prek svojega manjšinskega centra na Dunaju in z njim Narodni svet ter Enotna lista. Blatnikova ugotavlja, da bi taka zbornica ne pomenila izboljšanja položaja manjšine, pač pa bi ga zaostriila in obremenila sožitje v deželi.

Tudi z vidika politične demokratičnosti je model manjšinske zbornice več kot vprašljiv, saj bi bilo potrebno za kaj takega spremeniti zvezno ustavo. Znano je, da je ustavna služba že izrazila glo-

boke pomisleke glede izrijanja pripadnikov manjšin v tako zbornico, ki bi pomenila getoizacijo dela prebivalstva. Že samo opis kompetenc o tem, kdo bi bil upravičen pri volitvah vanjo, odpira več vprašanj, kot pa jih rešuje. Sprememba ustave pa bi morala veljati za vse narodne skupnosti v državi, ne glede na to, kakšne želje in potrebe imajo.

Od vseh šestih narodnih skupnosti v državi, za katere so ustanovljeni sosveti, se jih je pet in pol izreklo proti zastopstvu preko zbornice. Edinole Narodni svet koroških Slovencev in pa Enotna lista masivno zagovarjata tako sporno rešitev.

75-LETNICA ZVEZE SLOVENSKIH ZADRUG

Včeraj in danes gospodarska hrbtenica koroških Slovencev

Pred 75 leti, 28. februarja 1921 je bila ustanovljena Zveza koroških zadrug, predhodnica današnje Zveze slovenskih zadrug v Celovcu, r.z.z.o.j. Niti pol leta po plebiscitni odločitvi, ki se je travmatično ulegla na narodno skupnost, so dejansko srčni možje iskali in našli pot iz ohromelosti in iz dozdevne brezizglednosti. Z aktom gospodarske samopomoči, ki je bil tudi akt samospoštovanja in krepitve samozavesti, so skušali postaviti narodno skupnost na trdne gospodarske temelje in tako zagotoviti njen obstoj in preživetje v mrzli in dostikrat sovražni ter od »zmage v nemški noči« pijani Koroški.

Prejšnjo sredo, točno na dan petinsedemdesetletnice se je Zveza slovenskih zadrug na sedežu v celovski Pavličevi ulici spomnila svoje ustanovitve in prehojene poti ter nakazala izzive, ki jo čakajo v prihodnje.

Predsedniki zadrugne zveze:

1. Janez Vospernik 1921-1935
2. Florijan Lapusch 1935-1976
3. Hanzi Ogris 1976-1982
4. Fridl Kapun 1982-1986
5. Miha Antonič 1986

Prihodnost v EU

Predsednik upravnega odbora Zveze slovenskih zadrug Miha Antonič je v svojem govoru opozoril na nekatere značilnosti, ki so za slovensko združništvo na Koroškem bistvenega pomena: združništvo je ustanova, ki je enako kot pred 75 leti tudi danes bistvenega pomena za gospodarstvo koroških Slovencev.

Danes je v Zvezo slovenskih zadrug včlanjenih 8 posojilnic, 5 blagovnih zadrug in 1 živinorejska zadruga. Zaposlenih pa je okoli 300 sodelavcev.

Antonič je opozoril na splošno zaostrovanje gospodarskih razmer, ki od zveze zahtevajo prilagajanje in stopnjevanje učinkovitosti. V tej luči da je

treba videti reorganizacijo blagovnega oddelka. Letos je zveza opustila blagovni oddelek na Rožanski cesti v Celovcu in ga nadomestila s firmo Zadruga market center trade, ki ima dve pokrajinski skladišči v Šmihelu in Šentjakobu v Rožu.

Prihodnost, ki je docela v znamenju Evropske unije, bo združni zvezi prinesla rastočo konkurenčnost, ki seveda ne bo ostala brez posledic. Struktura Raiffeisnovih zadrug v Avstriji, v katero je združna zveza včlanjena, to že občuti, saj je bavarska veriga BayWa na Koroškem prevzela že 51% Raiffeisnovih WHG skladišč.

Kot pravna posledica Konsumove polomije bo največje spremembe prav pri nadzornem odboru, ki naj bi deloma dobil kompetence občnega zbora, nadalje pri predpisih o eksterni reviziji in objavljanju finančnih poročil, pri poenotenju zakonskih predpisov, ki so sedaj vsebovani v raznih zakonih in pri vprašanju jamstva združnikov. Te spremembe naj bi služile boljšemu vpogledu v dejansko gospodarsko stanje zadrug, da si bojo gospodarski partnerji lažje ustvarili sliko o dejanskem stanju zadrug.

Kot častna gosta na proslavi, ki so ji s svojim kvalitetnim nastopom dali svečan okvir dijaki Slovenske glasbene šole, sta spregovorila tudi predsednika obeh osrednjih političnih organizacij. Dr. Marjan Sturm je v imenu ZSO čestital združni zvezi za prehojeno pot in podaril pomen njene modernizacije pri integraciji v evropski gospodarski prostor, za katerega ne šteje narodna pripadnost, ampak edinole uspešnost, strokovnost in kvalifikacija. In združna zveza se uspešno prilagaja zahtevam tega trga, ker se dobro zaveda, da bo le uspešno združništvo krepilo slovenstvo na Koroškem.

Predsednik Narodnega sveta Nanti Olip pa je dejal, da je bila ustanovitev združne zveze zavestna odločitev za gospodarsko samostojnost koroških Slovencev. Ob obletnici je ZSZ čestital tudi predsednik Slovenske gospodarske zveze Franc Rutar.

Franc Wakounig

Predsedstvo slovesnosti Zveze slovenskih zadrug ob njeni 75-letnici

Pregled prehojene poti ZSZ

V zgoščenem in zelo informativnem pregledu je ravnatelj Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Avgustin Malle udeležencem predstavil razvoj Zveze slovenskih zadrug od njene ustanovitve kot Zveze koroških zadrug do novejših preteklosti. V času monarhije so bile za slovensko združništvo pred ustanovitvijo Zveze koroških zadrug pomembne štiri združne centrale: Zveza slovenskih posojilnic v Celju do leta 1909, Zadruga zveza v Ljubljani do leta 1920, za nekatere slovenske posojilnice Koroška krščansko-socialna centralna blagajna med leti 1900 do svojega poloma 1910 in Zveza kmečkih zadrug na Koroškem, ki je imela zaradi svoje liberalne odnosno nemškonalne usmeritve privilegiran položaj v deželi.

Lastne združne centrale koroški Slovenci v tej dobi niso mogli ustanoviti, čeprav zasledimo tudi take pobude. Zadrugi zakon je dovoljeval delovanje take centrale šele pri 50 članicah.

Leta 1914 je imelo slovensko združništvo na Koroškem tole strukturo:

40 kreditnih zadrug, 7 živinorejskih zadrug, 2 mlekarski zadrugi, 1 konzumno društvo, 1 gospodarsko zadrugo, 1 zavarovalno društvo proti požarnim škodam.

Prelomnica plebiscit

Po plebiscitu so potekali sredi decembra 1920 prvi pogovori o ustanovitvi samostojne slovenske združne centrale. Delo pripravljalnega odbora je vodil monsignor Valentin Podgorc, ki je 28. februarja 1921 v prostorih Mohorjeve predsedoval tudi ustanovnemu občnemu zboru Zveze koroških zadrug, registrirana

pa je bila 8. septembra 1921. V prvih mesecih je k združni zvezi pristopilo 33 zadrug, do 3. julija 1924 je bilo sprejetih nadaljnih 12 zadrug. V prvem desetletju delovanja je bilo potem izbranih 5 zadrug, tri pa so bile sprejete. Ob »anšlusu« marca leta 1938 je slovensko združništvo šlo 44 zadrug.

Leta 1928 se pričinja sodelovanje z avstrijskimi združnimi strukturami, ki ga je dotedaj hromilo vztrajanje na »narodnih pravicah«. Sodelovanje je potekalo prek Splošne združne zveze kmečkih zadrug za Avstrijo na Dunaju in preko Girocentrale, ki sta od l. 1928 tudi izvajali revizijo združne centrale, prej pa je revizija potekala preko deželne sodišča kot trgovskega sodišča.

V dobi nacizma so komisarji upravitelji spremenili 12 slovenskih zadrug v nemške, 22 so jih spojili z nemškimi, 4 so ostale nespremenjene, 4 zadruge in zveza so imele nacistične komisarje in so bile predvidene za likvidacijo. Z rezervnim fondom zveze je nacistični komisar pred spojitvami in spremembami »saniral« posamezne zadruge.

Obnova po letu 1945

S prvim povojnim zborom 18. julija 1946 se je pričelo novo obdobje delovanja Zveze koroških zadrug. V ospredju dela vse do 9. februarja 1949, ko je bil sprejet zvezni zakon o ponovni vzpostavitvi slovenskih zadrug na Koroškem, so bila prizadevanja za obnovo celotnega slovenskega združništva in za povrnitev vojne škode. Nov začetek je pomenil predvsem občni zbor 28. februarja 1949, ki je sprejel smernice za moderne sodelovanje na sektorju kredit-

nega in blagovnega združništva. S tem dnem je bilo dejansko zaključeno obdobje delovanja Zveze koroških zadrug, ki jo je nasledila in njeno delo nadaljevala Zveza slovenskih zadrug na Koroškem. Za kontinuiteto pa so skrbeli tudi nekateri odborniki s predvojnimi predsednikom Florijanom Lapušem na čelu.

Postopoma je združna zveza razširjala in utrjevala svoj položaj in svoje delovanje. Zgradila je centralno skladišče na Rožanski cesti v Celovcu (ki je bilo z letošnjim letom ukinjeno). Leta 1952 bila je z 21 milijoni šilingov vlog in 7 milijoni posojil pod predvojnimi stanjem, tega je dosegla šele sredi šestdesetih let. Sledila je izgradnja in posodobitev poslovalnic ter posameznih zadrug, ki je svoj višek dosegla v izgradnji združne centrale na Pavličevi ulici v Celovcu in v reorganizaciji blagovnega oddelka.

Pomen in ocena dela

Mirt Zwitter, od 23. septembra 1947 pravni konzulent in potem dolgoletni poslujoči podpredsednik združne centrale, je ocenil, da so v obdobju med obema vojnama igrale pomembnejšo vlogo krajevne zadruge, medtem ko zveza ni prišla do posebnega poslovnega razmaha. Jakob Sitter pa je ugotovil, da je slovensko združništvo na Koroškem v času prve republike nazadovalo. Vzroke za to vidi v izredno neugodnih političnih okvirnih pogojih in v pomanjkanju slovenske vodstvene plasti. Sitter pa opozarja, da se zveza ni razvila v denarno centralo in da slovensko združništvo ni moglo izpolnjevati ne gospodarske ne splošnokoristne in ne narodnopolitične naloge.

Združnikom sta ob jubileju zaigrala Smilja Pörtlisch in Mihael Kassl

OBNOVLJENA ZADRUGA V DOBRLI VASI

Dokaz gospodarskega optimizma

Dobrla vas in njena okolica ter slovensko združništvo na Koroškem so bogatejši za novo gospodarsko postojanko: na zahodu trga, na površini nekdanje Krasnikove nepremičnine in tik preden se cesta odcepi proti Mokrijam, je namreč v kratkem gradbenem roku zrasla Zadruga market, ki vse bolj postaja zameetek novega naselja in s tem socialno ekonomski center v regiji okrog Klopinskega jezera.

Najnovejši člen v verigi združnih marketov je preteklo soboto, 2. marca popoldne ob številni udeležbi prebivalstva in zastopnikov političnega in gospodarskega življenja južne Koroške slovesno in na široko odprl svoja vrata.

Zgodovina marketa je na prvi pogled kratka, odraža pa korajžo in pripravljenost do gospodarskega rizika odgovornih menedžerjev in odbornikov. Vrh tega pa je market naslednik nekdanjega združnega blagovnega oddelka v Dobrli vasi, ki je nekaj let po vojni zaprl svoja vrata, in s tem močno zasidran v tradiciji slovenskega koroškega združništva, ki prav te dni slavi svojo 75-letnico.

Darilo za združni rojstni dan

Začetki dobrolske Zadrugemarketa segajo v leto 1987. 4. maja tistega leta je namreč

Kot izraz povezanosti so društveniki Jožku Maloveršniku podarili svoj simbol – srce

začela poslovati, in sicer v prostorih, ki sta jih dala na razpolago zakonca Krasnik. Po dveh letih so se Dobrolci združili z zadrugama v Železni Kapli in Globasnici ter tako okrepili svoje poslovanje. To se je med drugim pokazalo pod črto, saj je promet z 11,5 milijona narasel na 32 milijonov ob koncu lanskega leta. To dobro poslovanje je bil glavni povod, da je leta 1994 padla odločitev za posodobitev in razširitev prostorov in pobudbe. Dejansko v kratkem času šestih mesecev, s pregradnjo so pričeli aprila 1995, je tu ob zahodni izvoznici Dobrle vasi nastal sodoben

nakupovalni center s komunikacijskim srcem – majhno in prijetno kavarno. Kot se je vsakdo že lahko prepričal, je ta »kafič« dejansko prerasel v kraj srečanja in družabnosti.

Skrb za delovna mesta

Kot sta dejala poslovodji Štefan Božič in Jožko Maloveršnik, je Zadruga pazila na to, da so pri gradnji sodelovala domača podjetja. S tem sta Zadruga-market Železna Kapla kot glavni investitor in dobrolska zadruga posredno skrbela za ohranitev delovnih mest v kraju.

V pozdravnih besedah sta dobrolski župan Josef Pfeiffer

in predsednik Zveze slovenskih zadrug Mihi Antonič poudarila pomen krepitev gospodarskih zavodov prav v času porajajočega se pesimizma na splošnem ekonomskem področju. Pfeiffer je odprtje marketa imenoval nov višek za dobrolsko gospodarstvo in posebej poudaril njegovo povezovalno funkcijo ter pomemben prispevek pri razvoju in rasti novega tržnega središča. Saj bojo prav tu v doglednem času zrasle številne nove stanovanjske enote.

Mihiju Antonič se je že na obrazu poznal ponos nad dobrolskim marketom, ki bo gotovo igral pomembno vlogo v re-

Gradnja in povečava Zadrugemarketa je stala 16 milijonov šilingov. Na 3500 kvadratnih metrih površine je nastala trgovina ADEG Aktiv s 400 m² površine, market za orodje s 180 m² površine, skladišče v velikosti 155 m² in kavarna s 35 m². Na razpolago je tudi črpalka za dieselsko gorivo in kurilno olje.

Zadruga market v Dobrli vasi zaposluje 16 sodelavcev, zadruga Železna Kapla, v katero je skupaj z globaško poslovalnico market vključen, pa v celoti 30 sodelavcev.

giji okrog Klopinskega jezera. S tem marketom je slovensko združništvo ponovno dokazalo, da se zaveda izzivov časa in trga in da se zna prilagajati potrebam časa in prebivalstva, s katerim je najtesneje povezano.

Otvoritveno slovesnost so s petjem in igranjem oplešali MePZ »Srce« pod vodstvom Marija Podrečnika, kvartet »a capella« in Leitgebova godba na pihala iz Sinče vasi. Po pozdravnih besedah predsednika Štefana Kramerja je zbor marketu izročil stilizirano srce iz rož v znamenje močne povezanosti. Župnik Janez Tratar pa je novo poslojpe blagoslovil.

Franc Wakounig

GOSTINSTVO IN TURIZEM

Sejem GAST s številnimi novostmi

Nova področja: Ethno-Food in Catering - Južnokoroška stojnica s slovensko udeležbo - Iz Slovenije le deset razstavljalcev, iz Italije nad sto.

Od 9. do 13. marca letos bo v koroški prestolnici že 28. sejem GAST Celovec '96, najbolj obiskan mednarodni strokovni sejem za gastronomijo in turizem v prostoru Alpe-Jadran. Kot sta na tiskovni konferenci poudarila predstavnik Celovškega sejma, predsednik Walter Dermuth in direktor Hans-Jörg Pawlik, bo letošnji sejem GAST z okoli 620 razstavljalci iz 15 držav (zastopane so skoraj vse države EU ter tudi ZDA in Japonska) spet največje srečanje predstavnikov te gospodarske veje na jugu Avstrije.

Rekordno je letos število razstavljalcev iz Italije (107 podjetij), pod pričakovanji pa je s samo desetimi razstavljalci udeležena Slovenija. To pa kljub temu, da je strokovni sejem GAST - vsaj po oceni slovenskih strokovnih obiskovalcev, katerih je bilo leta 1995 skoraj 3500! - največji slovenski turistični sejem glede na realiziran promet. Sejem GAST Celovec namreč zainteresiranim obiskovalcem iz celotnega

prostora Alpe-Jadran omogoča, da se pravočasno informirajo in opremijo za naslednjo poletno sezono - aktualno in v skladu z najnovejšim stanjem tehnike. Sejem pa s svojo obširno ponudbo prehranbenih proizvodov in pijač vedno bolj postaja tudi nakupovalno središče za avstrijske veletrgovine in trgovine na dobrno, nadalje je po prebroditvi začetnih težav postal tudi promocijsko mesto za specialitete iz Italije, Slovenije, Hrvaške in Madžarske.

Poleg tradicionalnih segmentov sejma, kot so to oprema velikih kuhinj, prehranbeni proizvodi in pijače, kultura pogrinjavanja miz, organizacija, komunikacija, pisarniška tehnika za gostinska oz. turistična podjetja in propaganda, so se prireditelji sejma letos odločili že za tri nova področja, ki jih doslej na avstrijskih sejmi ni bilo. Sem spada poleg področij ethno-food in catering tudi celotno področje opreme za zdraviliške in športne hotele, s posebno stoj-

nico pod oznako »Južna Koroška/Südkärnten« pa bojo med drugim na sejmu prisotni tudi proizvajalci olja v okviru delovne skupine iz Doba, interesna skupnost selskih kmetov, itd.

Na več kot 700 kvadratnih metrih na sejmu italijanski in grški ponudniki predstavljajo ponudbo ethno-food. Ciljne skupine so med drugim lastniki vseh pet tisoč avstrijskih in južnonemških pizzerij in približno tisoč grških tavern, predstavljanih pa bo tudi nekaj »balkanskih specialitet«.

Drugo novo področje na GAST '96 je oprema in ureditev vinotokov in osmic, tretje področje pa je razširitev še tako obsežne ponudbe vina s predstavitvijo nagrajenih vin z Gradišanskega in drugih vinorodnih območij Avstrije. Zastopana pa bodo tudi žlahtna vina iz Slovenije (občina Brda pri Novi Gorici), Italije (Južna Tirolska) in tudi Hrvaške. Za leto 1997 pa je direktor Pawlik napovedal uresničitev posebej ambicioznega cilja: prvi južnoavstrijski vinski sejem v Celovcu.

Nadaljnji višek letošnjega sejma bo 2. mednarodno tekmovanje turističnih delavcev, ki bo tokrat potekalo pod geslom

»Evropske regije se predstavljajo« in ki ga Celovski sejem priraja skupaj z oddelkom za turizem pri koroški gospodarski zbornici.

Na sejmu tudi letos pričakujejo nad 200.000 obiskovalcev, od tega nekaj tisoč iz Slovenije in Furlanije-Juljske krajine.

I. L.

**JAVNA DVOJEZIČNA
LJUDSKA ŠOLA 24
V CELOVCU**

VPISOVANJE

**za šolsko leto 1996/97
23. marca 1996,
od 8. do 12. ure**

Prinesite s seboj: rojstni list in potrdilo o državljanstvu staršev ali otroka.

Možne so tudi prijave k ne-obveznim vajam:

- glasbeno ustvarjanje
- likovno ustvarjanje
- zborovsko petje
- instrumentalna glasba
- gledališka igra
- telovadba
- italijanščina

Podrobnejše informacije pri vodstvu šole (tel. 537-411)
**Brigita Hambrusch,
l. r., ravnateljica**

TEMELJNI KAMEN ZA PLIBERŠKI KULTURNI DOM

Naj bo kraj kulture in srečanja

Ob polaganju temeljnega kamna za kulturni dom v Pliberku

Od zgodovinskega trenutka za slovensko srenjo v pliberški okolici do nadvse važne investicije za domače gospodarstvo se je raztezal lok pohval, ko so v soboto, 2. marca, v Pliberku polagali temeljni kamen za novo kulturno-športno središče, ali na kratko kulturni dom.

Pomembnost trenutka se je dala razbrati že iz same vrste častnih in vidnih gostov. Na čelu s pliberškim županom Raimundom Grilcem in slovenskim državnim sekretarjem za Slovence v tujini Petrom Venceljem ter arhitektom Karlom Voukom so se polaganja med drugim udeležili številni poslanci slovenskega parlamenta, ki je za gradnjo sklenil enkratno podporo v višini 100 milijonov tolarjev, nadalje oba predsednika osrednjih organizacij dr. Marjan Sturm (ZSO) in Nanti Olip (NSKS), predsednik SPZ Gustav Brumnik in tajnik KKZ Nužej Tolmajer, mestni župnik Ivan Olip, bistriški župan Janko Pajank, predsednik EL in podžupan Andrej Wakounig, generalni konzul RS Jože Jeraj, predsednik pliberških združnikov Fridl Kapun ter predstavniki domačih društev in zborov, ki naj bi bili glavni koristniki načrtovanega doma.

Projekt stoletja

Uvodoma je mestni svetnik Fric Kumer kot predsednik Društva Kulturni dom opisal skoraj dvajsetletno razpravo o lastnem kulturnem domu v Pliberku, kjer sicer že stoji ena taka stavba, a v njej za Slovence ni prostora. Pred tremi leti so Pliberčani ustanovili društvo in z vztrajnim lobiranjem in profesionalnimi načrti jim je v soboto uspelo položiti temeljni kamen domu. Kumer je izrazil iskreno željo, da bi ta projekt stoletja krepil narodno zavest Slovencev in da bi kot dom kulture služil srečavanju in dialogu ter tako krepil sožitje med obema narodoma. Prav posebej se je zahvalil Sloveniji za startno podporo v višini 100 milijonov tolarjev, nadalje Slovenski prosvetni zvezi in pliberški za drugi za odstop zemljišča, po-

Arhitekt Karl Vouk

sojilnici in predvsem sosvetu, ki je zagotovil svojo podporo. Od občine in dežele pa Kumer pričakuje, da bosta primerno podprli ta projekt, ki bo služil vsej javnosti in ga je pristojni deželni svetnik Dieter Haller v

projekt, pliberški župan Raimund Grilc pa je dejal, da noče zbužati neuresničljivih upanj podpore, je pa obljubil vso možno podporo občine pri gradnji te važne pobude, ki ni samo izrednega pomena za kulturno in športno dejavnost, ampak tudi za sožitje v občini. Vrhu tega pa bo ta pobuda zagotavljala delovna mesta in bo dajala nov odtенок zunanaji podobi mesta. Župan je obljubil, da bo občina dom rada koristila. Po besedah predsednika EL Andreja Wakouniga in poslanke Primožičeve je arhitekt Karl Vouk predstavil projekt.

Dvorana kulturnega doma bo v izmeri 27x15x6 metrov ustrezala koroškim normam za športne dvorane. Na dveh kletnih nivojih bo ob dvorani razporejeni sanitarije, hišna tehni-

Ob polaganju je zapel tudi MePZ Podjuna

posebnem pismu ocenil kot »izredno dragocenega«.

Tretjinsko financiranje

Predsednik sosveta dr. Marjan Sturm je posebej naglasil model financiranja, ki ga s tretjinskim deležem zagotavljajo domače gospodarstvo in kulturniki, sosvet ter republika Slovenija. Ta kombinacija da je odraz evropske odprtosti in dokaz, da kultura povezuje. Ta dom naj bi bil dostopen za vse ljudi dobre volje in dokaz, da so v nasprotju z drugimi, kulturni domovi koroških Slovencev odprti domovi.

Državni sekretar Peter Vencelj je poudaril veliko pripravljenost Slovenije, da podpre ta

ka, prostori za vaje, za glasbeno šolo, za rekvizite, zaklonišče in kurjava. Glavni vhod bo s severne strani (od zadruge). V pritličju in nadstropju bodo priključene še kavarna in razne trgovine, biroji in seminarski prostori. Zato je Vouk projekt razdelil na kulturno-športni in ekonomski del. Predvidena gradbena doba je dve leti in pol.

Po predstavitvi je bil na gradbišču samem akt simboličnega polaganja temeljnega kamna, trije zbori, in sicer »Podjuna«, »Foltej Hartman« in »Kralj Matjaž« pa so ta zgodovinski trenutek zavili v pesem.

Franc Wakounig

ITALIJA-SLOVENIJA

Protislovenska gonja

Pretekli teden je rimski tožilec Giuseppe Pititto vložil obtožnico proti 82 nekdanjim partizanom in antifašistom italijanske, slovenske in hrvaške narodnosti, češ da so po kapitulaciji Italije v drugi svetovni vojni od leta 1943 dalje izvajali genocid nad italijanskim prebivalstvom na področju Krasa, Istre in Dalmacije. Obtožnica, katero je pripravljala tri mesece, jih bremeni, da so po odhodu italijanske vojske množično pobijali Italijane in z njimi polnili kraška brezna, t.i. fojbe. Po klasifikaciji zločinov gre za genocid, ta pa tudi po petdesetih letih ne zastara, zato bi morale oblasti preživle s seznama aretirati in jih postaviti pred sodišča.

Italija je torej močno dregnila v sicer že dokaj zaceljene rane v odnosih med Slovenci in tudi Hrvati ter Italijani na tem področju. Molčanje in odpuščanje italijanskemu fašizmu za njegove zločine proti »slovanskemu« prebivalstvu v letih od 1918 do 1943 se Sloveniji in očitno sedaj tudi Hrvaški ni splačalo. Kako bo na obtožbe reagirala sodobna Hrvaška, je seveda zelo vprašljivo, ko vemo, da Tujmanova oblast prikrito ali pa celo javno protifašističnemu gibanju v drugi svetovni vojni odreka kakršnekoli zasluge in ga celo obtožuje zločinov z vidika borbe proti ustaški Paveličevi NDH. Slovenski zunanji minister

Zoran Thaler je Pitittovo obtožnico označil za poklon italijanski desnici v času predvolilne kampanje.

Žalostno pri tem namreč je, da obtožnica sovпада s silovito protislovensko gonjo v italijanskih desničarskih in tudi sredinskih časopisih, da se nad njo navdušujejo desničarski krogi, predvsem pa organizacije istrskih beguncev. Predsednik ezulskih organizacij Albertini je v izjavi za to obtožnico in preiskavo o fojbah celo potegnil vzporednico s procesom proti nacističnemu vojnemu zločincu Priebkeju.

Slovenska politika je ob italijanskem prevračanju dejstev, sprenevedanju in celo obtožbah slovenskih antifašistov na resni preizkušnji. Tudi doma bo morala temeljiteje razčistiti svoj odnos do tega obdobja, ne pa popuščati raznim mračnjakarskim pobudam in zahtevam za odstranjevanje spomenikov NOB in poskusom izničenja pomena antifašističnega gibanja. Prav ob tem se močno pojavlja sum, da so italijanski poskusi take vrste usmerjeni tudi v notranjepolitično vzdušje v Sloveniji in da podpirajo tiste politične kroge in politike, katerih glavni cilj je odkopavanje grobov in rehabilitacija medvojnega kvistlinštva. Italijani torej zadevajo v slovenski mehki stržen.

Jože Rovšek

Petdeset let »Dolika«

V petek, 16. februarja, je minilo natanko petdeset let, ko se je pri DPD Svoboda Tone Čufar na Jesenicah rodil likovni klub »Dolika«. Na pobudo Franceta Kreuzerja je nastal še sredi ruševin po drugi svetovni vojni. Na ustavnem sestanku 16. februarja 1946 se je zbralo že trinajst slikarjev samoukov, ki so začeli pisati novo poglavje kulturne zgodovine Jesenic. Že zelo razvitima de-

morastništva segajo že v obdobje med obema vojnama, ko je pri Turistovskem klubu Skala na Jesenicah poleg foto krožka za krajši čas deloval tudi likovni. Likovni tečajji, kolonije, predavanja, sodelovanje s sorodnimi skupinami v Sloveniji in zamejstvu, delo z mladimi, srečanja in medsebojno vrednotenje likovnih del, povezava s šolanima slikarji in nezanemarljiva razstavna

France Kreuzer med svojimi stvaritvami, izdelanimi v lesol tehniki

javnostima na gledališkem in glasbenem področju sta se pridružili še novi kulturno-umetniški zvrsti – likovno-ustvarjalna in likovno-razstavna dejavnost. Sicer pa korenine likovnega sa-

dejavnost v razstavnem salonu DOLIK ter samostojne in skupinske razstave članov je le nekaj dosežkov Dolikovcev.

Lojze Kerštan

18. POHOD NA ARIHOVO PEČ

Poklon vsem borcem in žrtvam za svobodo

9. februarja 1945 po Arihovo pečjo: na osnovi izdajstva stannemska policija in gestapo zvedela za zemljanko oz. bunker partizanov, ki so že nekaj časa uspešno delovali na področju Roža in Spodnje Zilje ter tako podžigali upor proti nacistični strahovladi. V jutranjih urah so uniformirane nacistične formacije napadle partizansko postojanko in v boju za svobodo je padlo osem borcev: Emilja Kmet-Andreja, Franja Markel-Breda, Marija Živalič-Mira, Cirila Kržišnik-Tona, Ivan Kordeš-Ivan, Ivan Bohinc-Džon, Franc Bogataj-Rok in partizan Rudi.

Njihova imena so vklesana v bronasto tablo v skali nad bunkerjem, kjer lesen križ, ki ga je pred leti dal postaviti šentjakovski mizarški mojster Kofler, spominja na ŽRTEV 1945.

Mimo bunkerja s križem in spominsko ploščo je tudi letos vodila pot zimskega pohoda »Arihova peč«, ki so ga že osemnajstič organizirali Slovenska športna zveza, Slovensko planinsko društvo »Celovec« in Slovensko prosvetno društvo »Rož« iz Šentjakoba v spomin na padle borce pod Arihovo pečjo.

Organizatorjem je treba izreči vso pohvalo, predvsem kar zadeva varnost in oskrbo, kajti letošnje pohodne razmere so se prav zaradi globokega snega in težavne gazi bistveno razlikovale od prejšnjih let. Pohod je bil zahtevnejši kot drugebarti, ni pa znano, da bi se ga zategadelj kdo zbal. Nasprotno: obisk je bil zelo dober in zadnji pohodniki so okrog druge popoldanske ure prišli do kočice na Bleščeči, kjer je bila najvišja kontrolna točka.

Na najbolj izpostavljenih točkah, predvsem v strmini nad bunkerjem, so organizatorji napeli varnostne vrvi in tako vsakomur, posebej številnim otrokom, ženskam in starejšim udeležencem, omogočili varno pot do vrha, domači gasilci in dežurni zdravnik pa so dodatno

skrbeli, da je tudi letos vse potekalo v najboljšem redu in brez nezgod.

Pohoda se je udeležilo nad petsto pohodnikov iz Koroške, Slovenije in italijanskega zamejstva, med njimi veliko mladine in tudi otrok. Kot vsako leto so tudi Celjani prišli v lepem številu in tako potrdili, da sodijo med najbolj zveste in vnete udeležence in da jim je prijateljstvo s koroškimi planinci zares srčna zadeva. Med prvimi pohodniki, ki so zadihali, a veseli prispeli do kočice na Bleščeči, je bil tudi slovenski generalni konzul Jože Jeraj s sinom. Pri in v koči je bil stalen živžav. Dežurna ekipa je skrbelo, da čaja ni zmanjkalo, Lubo je s kontrolnim žigom vsakomur opečatil potrdilo, da se je povzpel do slovenske planinske postojanke nad Arihovo pečjo, Lajko pa je dvigal pesem za pesmijo, da je kar donelo in je ubrano petje že od daleč pozdravljalo in vabilo pohodnike, ki so se bližali koči.

Nazaj grede je pot vodila mimo kontrolne postaje pri Resmanovi koči, nekateri pa so si pripeli smuči, ki so jih prinesli s seboj, in jo kar po cellem urezali v dolino. Pri Polancu pa je vse pohodnike čakalo okrepčilo, pa še za glasbo in dobro voljo je bilo poskrbljeno.

Letošnji 18. pohod Arihova peč je bil tudi v znamenju petdesetletnice ustanovitve Zveze

Vsako leto pomaga pri pohodu Tomi Ogris

koroških partizanov. Čeprav na Koroškem mnogi tega nočejo čuti in so nekateri tega dejstva branijo kot vrag žegnane vode, je neizpodbitno in se je nanj Avstrija sklicevala pri pogajanjih za državno pogodbo in za svojo suverenost: slovenski partizanski upor na Koroškem je bil edini relevantni upor proti nacifašizmu v mejah avstrijske države.

Zato ta pohod ni samo v spomin osmim padlim partizanom pod Arihovo pečjo, ampak vsem preživelim in padlim partizanskim borcem na Svinški planini, v kapelskih grapah in selskih gozdovih, na Peci in na Gurah in vsem tistim, ki so jim pomagali, zanje molili in zaradi sodelovanja s partizani trpeli v ječah, taboriščih in kaznilnicah.

Franc Wakounig

Na Bleščeči so udeležencem žigosali kontrolne kartice

RAVNE NA KOROŠKEM

Borci in udeleženci NOV na letni konferenci

Krajevni odbor Zveze združenj borcev in udeležencev narodnoosvobodilne vojne Ravne na Koroškem šteje s pridruženimi člani 282 pretežno starejših ljudi. Nedavne letne konference se je udeležilo 146 članov, prišli pa so tudi predstavniki borčevskih organizacij Mežiške doline, organizacije vojnih veteranov, društva izgnancev, društva invalidov, tabornikov in župan občine Ravne-Prevalje Maks Večko, ki je že vrsto let njihov pridružen član. Srečanje borcev pa so v slogu partizanskega mitinga popestrili učenci OŠ Koroških jeklarjev z recitacijami, pesmi in skladbami iz časov upora.

Posebno pozornost so namenili dogodkom v zvezi z nameranim odstranjevanjem spomenikov iz NOB na območju mestne občine Ljubljana. Namero so soglasno obsodili, jo označili kot poskus potvarjanja zgodovine Slovencev in NOB s ciljem oprati krivdo slovenske kolaboracije, ki je sodelovala z okupatorjem. Podpisano protestno izjavo so poslali mestnemu svetu Ljubljane in tamkajšnjemu županu. Ob tem je predsednik občinskega odbora borčevske organizacije Boris Florjančič, ki je tudi član republiškega odbora te organizacije, med drugim dejal,

da pomeni podiranje spomenikov začetek podiranja vsega, kot primer boljšega odnosa do spomenikov pa je navedel sosednjo Avstrijo ter postavil retorično vprašanje: »Ali želimo v Evropo s podiranjem spomenikov?« Ob tem so prisotni poudarili lastno skrb za ohranjanje in negovanje tradicije in spomenikov NOB v Mežiški dolini, kar je znova denarno podprto od občine Ravne-Prevalje. Tudi organizacija Vojnih veteranov Mežiške doline, v katero so včlanjeni udeleženci osamosvojitvene vojne izpred petih let, ima v svojem programu negovanje tradicij NOB in sodelovanje z borčevskimi organizacijami, saj gre za samostojno Slovenijo, je povedal predstavnik Branko Kaker.

Prisotni so ponovno izvolili dosedanje vodstvo krajevne organizacije s prizadevno predsednico Vero Horjak. Sprejeli so pogram dela, ki temelji na pokončni držbi njenih članov pri negovanju tradicij osvobodilnega boja, močno je prisotna skrb za težave (zdravstvene, materialne) ostarelega članstva in ob tem težnja za pomlajevanje organizacije. Številne prireditve ob za organizacijo pomembnih dogodkih iz preteklosti pa bodo še naprej rdeča nit delovanja.

S. Š.

KNJIŽNA RAZSTAVA V SLOVENSKI

ŠTUDIJSKI KNJIŽNICI V CELOVCU

ob 8. marcu – mednarodnem dnevu žena

- ŽENSKA V GRŠKI DRAMI. – Ljubljana: Študentska organizacija Univerze, 1993. – 204 str. – (Knjižna zbirka Krt; 87)
- Zavišek D. ŽENSKA IN DUŠEVNO ZDRAVJE: o novih kulturah skrbi. – Ljubljana: VŠZSD, 1994. – 331 str. – (Zbirka Ženske in duševno zdravje)
- DELTA: revija za ženske študije in feministično teorijo. – Ljubljana: Društvo za kulturološke raziskave, 1995.
- MARIJA TEREZIJA in Slovenci ... biografija. – Ljubljana: Pegaz International, 1992. – 197 str.: ilustr. – (Zbirka Znanje)
- Dittmar F. W. ZRELA ŽENSKA: zdravniški priročnik. – Ljubljana: DZS, 1982. – 193 str.
- Norwood R. ŽENSKA, ki preveč ljubijo: svetovna uspešnica. – V Ljubljani: Cankarjeva založba, 1988. – 279 str.
- SKLADNOST družinskega in poklicnega življenja; ŽENSKA v novinarskih vrsticah in med njimi; VAROVANJE zdravja žensk. – Ljubljana ... Urad za žensko politiko, 1995. – 76 str.
- Filipovič Z. ZLATIN DNEVNIK: otroštvo v obleganem Sarajevu. – Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994. – 219 str.: ilustr.
- Jalušiči V. DOKLER SE NE VMEŠAJO ŽENSKA...: ženske, revolucije in ostalo. – Ljubljana: Krt, 1992. – 180 str. – (Knjižna zbirka Krt; 81)
- Balzac H de. Die Frau von 30 Jahren: Roman. – Wiesbaden: Emil Vollmer Verlag, 1977. – 190 str.
- HOFMANN B. Iskani in najdeni svet: pogovori z današnjimi slovenskimi literarnimi ustvarjalkami. – Ljubljana: Prešernova družba, 1988. – 363 str.: ilustr.
- LIRIKA SLOVENSKIH PESNIC: 1849–1984. – Ljubljana: Mladinska knjiga, 1985. – 159 str.
- KUCHAR Helena. JELKA: pričevanja koroške partizanke. – {3. natis}. – Ljubljana: Delavska enotnost, 1988. – 139 str.: ilustr. – (Zbirka Koroška pota)
- FRANK Ana. DNEVNIK ANE FRANK: doživljanja in dnevnik židovske deklice. – Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994. – 347 str.: ilustr.

Knjižnica je odprta v ponedeljek in torek od 10. do 18. ure, v sredo, četrtek in petek od 8. do 16. ure.

Veselim se Vašega obiska!

Pripravila Vida Polanšek

SPD »BILKA« V BILČOVSU

Dobro vzdušje ob delu za kulturo

Pripadnost in zavzetost za delo v društvu se je izrazila tudi z množično udeležbo na občnem zboru

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu sodi med najmočnejša društva koroških Slovencev, tako po »kvantiteti« kot tudi po »kvaliteti«. Prvo je bilo očitno ob silno množičnem obisku občnega zboru pri Miklavžu, drugo pa je bilo razvidno iz poročil predsednika Ruperta Gasserja in tajnika Tomija Gasserja. Za predsednika občnega zboru so izvolili Janka Ferka, ki je skrbel za brezhiben potek.

Predsednik Gasser se je v uvodnih besedah zahvalil vsem društvencam in društvencem za nesebično delo v društvu, besede zahvale pa so veljale tudi Slovenski prosvetni zvezi, ki je podprla društvo pri večjih projektih (gledališka dejavnost, rock koncert, gostovanja pevskih zborov), posebej pa še tajniku SPZ Janku Malleju za angažiranost za »Bilko«. Kljub raznolikosti v političnih gledanjih članov je v društvu vselej vladalo dobro vzdušje in zagotovo bo tako tudi vnaprej.

Tajnik Tomi Gasser je naštel aktivnosti: od zadnjega občnega zboru 11. decembra 1992 je imelo društvo 26 sej odbora, 10 predavanj, 11 samostojnih prireditev, 27-krat je bil na gostovanju moški pevski zbor (med drugim na daljšem v Nemčiji), mešani zbor pa je gostoval se-

demkrat. Igralska skupina je bila v gosteh trikrat, 18-krat pa so Bilčovščani imeli v gosteh druge skupine. Ob tem ne gre pozabiti aktivne otroške skupine, pa tudi ne povezanosti z glasbeno šolo, zahvala za to pa gre predvsem angažiranemu Jožku Boštjančiču.

Blagajnik je podal poročilo o financah, preglednik pa je poročilo potrdil: finančno poslovanje je zgledno. V diskusiji so društvenci govorili o angažiranosti in namenu društva, saj gre predvsem za jezik in kulturo, pa tudi o osebnih naporih posameznikov. Tudi županja Štefi Quantschnig, ki je članica društva, je obljubila pomoč, kjer se bo le dalo.

Z darilcem pa so se društvenci zahvalili Reziki Kolter za požrtvovalno delo z otroki, lepo pa je, da niso pozabili na Giti Krištof, ki skrbi za red in čistočo v društveni sobi.

Društvenci so opozorili še na nekatere pomanjkljivosti (zavese, kurjava ipd.).

Brez težav je stari odbor dobil razrešnico in enoglasno je bil izvoljen novi: predsednik je ostal Rupert Gasser, podpredsednici sta Ani Ferk-Gasser in Krista Krušič, Marija Weber je tajnica, njen namestnik Andreas Berchtold, blagajnik je Gregor Reichmann, namestnik pa Štefan

Schellander. Tudi širši odbor je bil sprejet enoglasno.

Za Slovensko prosvetno zvezo je občni zbor pozdravil tajnik Janko Malle in opozoril na dobro sodelovanje med društvom in krovno organizacijo. Poudaril je, da je SPZ vedno na voljo, ko gre za finančno podporo in organizacijo projektov, iniciative pa morajo seveda prihajati iz društva.

Tik pred zaključkom pa je nekaj posameznikov še omenilo morebitno dvojno članstvo oz. pristop h KKZ. Da naj se centrali sami zmenita o tem, je bil odgovor: to načelo bi potem moralo veljati za vsa društva, tudi za tiste, ki so samo pri KKZ. Nekako je obveljalo mnenje, da je društvo s Slovensko prosvetno zvezo povsem zadovoljno, vendar da bodo o tem vprašanju še razpravljali v odboru.

S. W.

GALERIJA ANIN V ŠMIHELU

vabi na otvoritev razstave

IN MEMORIAM VALENTIN MIŠIČ

v soboto, 23. marca 1996,
ob 19. uri. Razstava bo odprta do 15. aprila vsak dan
med 16. in 19. uro.

CELOVEC – PRI JOKLNU

Trijezični Janko Messner

Helga Mračnikar in Janko Messner

Pretekli petek sta direktorica dr. Helga Mračnikar in sodelavec Thomas Busch predstavila najnovejše dete založbe DRAVA – Gedichte, Pesmi, Canti znanega in najbolj branega koroško-slovenskega avtorja Janka Messnerja.

Karakteristično za Messnerjevo liriko je politična zavzetost, prirodna in ljubezenska lirika, ironija, ljubezen in spomin na nekdanji svet otroštva na kmetiji na južnem Koroškem.

Josef Strutz med drugim o njegovi liriki piše: »Njegov odnos do stvarstva je mistično realen, izvirmo tostranski, naraven

(Sanjam, Zemljo izkopati). Njegovi ostri napadi na negativizme industrijskega napredka temeljijo v njegovi sposobnosti budnega zaznavanja in preciznega odstiranja vsega tistega, kar kviri in uničuje resnično življenjsko bogastvo (Impresija, Zabrisani sledovi)«. Pesmi v slovenščini je bral avtor sam, pesmi v nemščini pa Josef Strutz, glasbeno pa sta literarni večer posrečeno popestrila Kristijan Filipič (flavta) in Janez Gregorič (kitara).

Knjigo lahko kupite v Naši knjigi.

m. š.

Gradmayr v Rožeku

Galerija Marije Šikoronja v Rožeku preseneča z vedno novimi zanimivimi razstavami uveljavljenih likovnih umetnikov. Po impresivni razstavi Giselberta Hokeja v februarju zdaj v marcu gostuje znameniti slikar Franz Grabmayr z Dunaja, sicer pa v Rožu dokaj poznan kot nekdanji učitelj v Šentjakobu. Tam v petdesetih letih je na Koroškem rojeni umetnik odšel na Dunaj in končal likovno akademijo, od leta 1962 pa deluje kot svobodni umetnik. Za svojo samostojno likovno pot je bil leta 1984 počaščen s častnim nazivom profesorja.

Na Koroškem je dobro znan tudi kot slikar, saj je že večkrat razstavljal v Celovcu in tudi v Spittalu ob Dravi, siceršnje razstave pa je imel domala po vsej Evropi. Preteklo leto je živel in ustvarjal v Grčiji in nastali so čudoviti oljni reliefi v tehniki slikanja z lopatico. Poimenoval jih je Slike iz Grčije in res gledalcu pričarajo toploto, morje, mediteranski temperament in celo melos. Vsaka slika je odraz narave, nič ni abstraktnega, izmišljenega, predstavljeno je le skozi umetnikovo videnje.

Na sobotni vernisaži se je zbralo veliko število njegovih prijateljev in ljubiteljev umetnosti. Pa ne le to. Prav tej galeriji se pri obisku že obrestuje načrtno vzgojno delo, ki ga galeristka Šikoronjeva opravlja skupaj z odlično poznavalko likovne umetnosti Janjo Zikulnig. Ta se bo o Grabmayerjevih umetninah v seriji Približevanja ob razstavi z obiskovalci pogovarjala spet 23. marca ob 18. uri.

Razstava je odprta do konca marca v običajnem času od srede do nedelje od 15. do 18. ure. Oglejte si jo!

J. R.

CELOVEC – PRI JOKLNU

O razvojnih možnostih otrok

Pretekli četrtek je KD »Pri Joklnu« priredilo zanimivo predavanje dr. Hannah Fischer o Anni Freud v spomin na njeno 100-letnico rojstva.

Anna Freud, hčerka slavnega Sigmunda Freuda, utemeljiteljica in očeta psihoanalize, se je vse svoje življenje kot učiteljica in vzgojiteljica ukvarjala izključno s psihoanalizo otroka. Sama sicer ni imela otrok, njeni vzgojni zavodi, ki jih je ustanovila s pomočjo zasebnih sredstev, so predstavljali neke vrste »družine brez očetov«. V teh zavodih je Anna Freud veliko raziskovala. Napisala je nešteto znanstvenih člankov, razprav in študij o svojem delu z otroki. V dveh knjigah pa so izšla njena

poglavitna teoretična razmišljanja: »Einführung in die Technik der Kinderanalyse« in »Leitsätze zur Kinderanalyse«.

Anna Freud je bila po besedah Hannah Fischer, ki je dolga leta poklicno sodelovala z njo v Londonu (pobegnila je z družino vred pred nacistično strahovlado), zelo rahločutna, življajoča in preprosta ženska. Uspelo ji je pridobiti priznanje, da so psihoanalitična spoznanja v korist ne samo pri terapevtskem delu, ampak tudi pri praktični vzgoji mladih otrok. Imela je poseben dar govoriti in razložiti stvari tako, da jih je vsakdo razumel. Šele leta 1971 se je vrnila v svoj rojstni Dunaj, vendar so bile rane izгона po nacionalsocialistih še nezaceljene.

Dr. Hannah Fischer

Anna Freud je še veliko predavala na Dunaju. Leta 1981 pa je mesto po njej poimenovala otroški vrtec, ki deluje po psihoanalitičnih načelih.

m. š.

Sanacija proračuna na hrbtu žensk in otrok

Država in njeni politični predstavniki so se spravili nad najšibkejše. Krajša karentna doba, v njej nižja podpora, zaostritve v socialnem zavarovanju – položaj samohranilk postaja vse težji.

Razprave o konsolidaciji proračuna se vlečejo že tretji mesec. Pogajalci obeh veliki strank, SP in VP, računajo, da bodo zvezali stoletni varčevalni sveženj in predstavili novo vlado do sredine tega meseca.

Največ od izbojevanih socialnih dosežkov v zadnjih dvajsetih letih pa so izgubile samohranilke. Ministrica Helga Konrad je prevzela težko dediščino in obsežno zapuščino iz časa njene predhodnice Johanne Dohnal. Zagotovo pa še ni vse odločeno, pogajanja še niso zaključena, preučujejo pa razne variante v zvezi s karentnim dopustom in podporami. Veliko upanja in izgledov pa ni, ker dobrohotne predstave ministra Humsa (SP) blokirata Gospodarska zbornica in deloma tudi VP.

Šefinja žensk v Avstrijski sindikalni zvezi Schmidtleitnerjeva pa je prepričana, da bo prišlo do nadstrankarskih protestnih akcij.

Po podatkih statističnega oddelka pri koroški deželni vladi je bilo leta 1993 na Koroškem 150.000 družin. Od teh jih je imelo 108.000 po enega ali več otrok. Samohranilk pa so našli 23.000, od teh je bilo 20.000 žensk z enim ali več otroki. To število je od leta 1992 naraslo za približno 3.000 (19.878).

Povprašali smo prizadete ženske o njihovem socialnem položaju in kaj mislijo o varčevalnem paketu predstavnice političnih strank in ženskih organizacij.

Pripravil Mirko Štukelj

A. B. *, samohranilka

Medtem ko politiki zavezujejo varčevalni parket, čaka mati A. B. na pričetek poletne sezone. Je samohranilka in poleti je zaposlena v trgovini ob Klopinskem jezeru, poleg tega pa tudi še pospravlja turistične sobe. Njeni otroci so v starosti med 10 in 18 let. Pozimi, od oktobra do maja, pa dobiva podporo za brezposelne. Družinski proračun ji znaša približno 23.000 šilingov z otroškimi dokladami in alimenti vred. A. B. se je že kar navadila, da mora izhajati s tem denarjem. Preje smo živeli v stanovanju, ki je imelo velikost 70 kvadratnih metrov. Odločila sem se, da si zgradim hišo. Avto in novozgrajena hiša pa požreta veliko denarja. Vsak šiling obračam ne samo enkrat, ampak petkrat.

Redni izdatki pa so zelo visoki. V novi hiši imamo dovolj prostora in se kar dobro počutimo. Najmlajši sin, ki je pozorno poslušal pogovoru, pa je dodal, da se je prej počutil kot v enem »kastelcu«. Na dopustu sem bila zadnjič pred 15 leti. Otroci so bili majhni, poleti pa sem delala sezonsko. Veliko pa so mi pomagali starši. Navajena sem varčevanja in skromnega življenja; nismo razvajeni. To nam koristi v naši situaciji. Otroci in jaz pa se že veselimo skupnega dopusta in upamo, da ga bomo tudi še doživeli, kljub varčevanju in obremenitvam, ki nas zelo hudo prizadenejo. Starejši sin se uči za trgovca, ostali pa še obiskujejo šolo. Vesela sem, da redno prejemam alimente za otroke in pod-

poro za bivanje v domu. V kinu tudi že dolgo nismo bili, imamo pa doma televizor. Zelo redno pa obiskujemo kulturne prireditve v kulturnem domu. Včasih sanjam, da bi si rada kupila kaj lepega in da mi ne bi bilo treba stalno gledati na cene... Rada bi imela stalno zaposlitev, samo kako, če ni delovnih mest v bližnji okolici. Skrbim pa me zakon, ki predvideva 28-tedensko zaposlitev za prejem brezposelnine. Sezona pa traja komaj šest mesecev. Tako bi zgubila mesečno približno 1.500 šilingov pa še delovno dobo za pokojnino. Kljub izredno težki situaciji in veliki odgovornosti, ki je razvidna iz pričevanja matere A. B. pa vlada v družini optimizem. Na srečo!

* Ime uredništvu znano

Razigrani otroci se na srečo še ne zavedajo posledic varčevalnih ukrepov

S.U. *, 36 let, samohranilka s poklicem, sedaj nezaposlena, s šoloobveznim otrokom

Finančna situacija matere S.U.: 9.000 šil. od delovnega urada plus otroški dodatek in alimenti. »Ker bi moje poklicno delo delodajalca preveč stalo in ker sem že očitno prestara ni bilo mogoče kljub stalnim in neštetim kontaktom tako z zavodom za zaposlovanje kot tudi z različnimi firmami v zadnjih treh letih dobiti zaposlitev. Lani poleti pa so mi celo črtali podporo z utemeljitvijo, da sem odklonila delo snažilke. V

tem času sem imela na razpolago samo alimente in otroški dodatek. Pomembno se mi zdi, da ženske samovzgojiteljice brez strahu zahtevajo alimente, ki pripadajo otroku po zakonu in da to, če je potrebno izterjajo pri sodišču. Oče mojega otroka zasluži 24.000 šil. neto, od tega otrok dobiva to kar mu pripada po zakonu, to je 5.600 šil. mesečno. Do poletja lani sem morala družinski denar skrbno razdeliti,

varčevala sem pri obleki, izdatkih za kulturo, potovanja in to zaradi tega, da ne bi bil otrok prikrajšan. Po izkušnjah z delovnim uradom lani pa zdaj koristim vse zaposlitvene možnosti, ki so mi na razpolago. Sedaj imam različne jobe in kar dobro zaslužim. Delovni urad mi doslej ni posredoval še nobenega dela in moji poskusi so bili neuspešni. Tako se nasproti zakonom gibljem v ilegali. * Ime uredništvu znano

MNENJA PREDSTAVNIC POLITIČNIH

IN ŽENSKIH ORGANIZACIJ

Mag. Melitta Trunk, predsednica socialističnih žena

»Vsak korak nazaj v ženski politiki je hud udarec in boli. Vsak korak nazaj pa tudi pomeni, da raste borbena moč. Uveljavljanje na realnopolitični liniji pa je vprašanje oblasti, to velja za vse stranke. Dejstvo je, da ženske sestavljajo večino prebivalstva, v političnih pozicijah in v vprašanih politične oblasti pa so v manjšini. K temu je treba dodati še klasično gledanje, da so v času ko postane tesno na delovnem trgu ženske prve žrtve. Programe in srdstva za zaposlovanje žensk smo dosegli in tudi to, da javne podpore dejansko dobi samo tisti, ki ustvarja nova delovna mesta. Vsi ti ukrepi pa so lahko uspešni samo, če je zagotovljeno varstvo otrok. Predlog VP politika Khola, »da naj na otroke pazijo babice...«, je tako nerealna in obžaljujoča, vendar tako mnenje zastopajo tudi še drugi koalicijski pogajalci. Vprašanje varstva otrok je zelo pomembno in ne-

uresničevanje tega bo padlo včerajšnjakom na glavo prej kot si to mislijo.

Sanjska podoba nekaterih moških »žena nazaj k štedilniku« je kljub konzervativnim trendom neuresničljiva, ker so iz ekonomskih vidikov na delovnem trgu potrebne. Dolgoročno jih bo naša vztrajnost primorala, da bodo naše koncepte uresničili. Zahtevamo: moškimi njihove pravice in nič več, ženskam njihove pravice in nič manj! Ne smemo obupati!

Karin Prucha, predsednica koroških Zelenih

Varčevalni paket sploh ni socialno izravnano. Če komu vzameš enak odstotek, še ne pomeni, da so vsi enako prizadeti. Ljudje z nižjimi dohodki so veliko bolj prizadeti. Najbolj obremenjeni pa so ljudje z dohodki med 20.000 in 50.000 bruto. Zmanjšane karentne podpore, nižji otroški dodatki zelo prizadenejo samohranilke. Vsakokrat so na vrsti ženske. Za socialno šibke postaja situacija vedno bolj tesna.

Vprašanje o bolj pravični porazdelitvi je treba nujno postaviti in nanj zahtevati tudi odgovor. Velika luknja v proračunu pa je nastala tudi zaradi pristopa Avstrije k EU. V primeru realizacije varčevalnega

programa v posameznih državah EU je pričakovati dodatno dva milijona nezaposlenih.

Zaradi varčevalnih ukrepov pa bo tudi manj denarja za izobraževanje in to spet prizadene matere, ki nameravajo vstopiti v poklicno življenje.

Vida Obid, podpredsednica Zveze slovenskih žena

Mednarodni dan žena pridobiva na pomenu – in to po vsem svetu. Očitno se bo treba boriti za ohranitev osnovnih pravic: pravice do dela, oblikovanja lastnega življenja in uresničitve političnih interesov. Že priborjene pravice žensk so v razvitih industrijskih družbah spet močno osporavane. Seveda jih ne odpravljajo z bojnim klicem »Ženske nazaj v kuhinje, k otrokom in v cerkve«, temveč z bolj prefinjenimi strategijami. Poglejmo kot primer avstrijski varčevalni paket: komaj so uvedli dveletno karentno dobo, že so jo spet skrajšali za pol leta, in to celo pod pretezo emancipacije. Dve leti na papirju sicer še veljata, ampak le pod pogojem, da pol leta karentnega dopusta vzame partner. Koliko moških se bo te možnosti posluževalo, je že vnaprej jasno – in preračunano, koliko bo to v šilingih »koštalo«, namreč zelo malo. Torej,

pol leta karentnega dopusta manj, predvsem velja to za vse matere samohranilke. Hkrati so črtali milijardo, ki je bila namenjena izgradnji otroških vrtcev, da bi materam olajšali ponoven vstop v poklic. Že otroka nimaš kam dati, kjer bo zanj dobro poskrbljeno, se pač odločiš, da ostaneš doma, ali ne? Čim dalj ostaneš doma, tem težje spet najdeš delovno mesto. Začaran krčog. Da pa samo z eno poprečno plačo družina le še težko shaja in se za prihodnost obetajo še slabši časi, ni nič novega. Ni slučaj, da se je avstrijska vlada tako močno spravila na dohodke učiteljev, saj je v tem poklicu velika večina žensk. Vse ministric v vladi pa molčijo in dajejo vtis, da jim prav nič ne gre za ohranitev, kaj šele za izboljšanje položaja žensk v avstrijski družbi, temveč bolj za ohranitev svojega z denarjem oblaginjena stolčka.

MADŽARSKA NARODNA SKUPNOST V AVSTRIJI

Za ohranitev inter-etnične in multi-kulturne raznolikosti

Zveza madžarskih društev in organizacij v Avstriji (Ausztriai Magyar Egyesületek Es Szervezetek Közpointi Szövetsége) je na svojem rednem občnem zboru minulo soboto razpravljala o svojem delovanju v preteklem mandatnem obdobju in razvila perspektive za bodoče delovanje. Zveza madžarskih društev in organizacij v Avstriji ima sicer svoj glavni sedež na Dunaju – šele pred kratkim se je lahko vselila v svoje lastne prostore v tretjem okraju, kjer ima tajništvo – povezuje pa madžarske kulturne, cerkvene in znanstvene ustanove po domača vsej Avstriji. V zadnjem obdobju – tako je poudaril stari in novi predsednik zveze dr. Deak – je uspelo razrešiti doslej marsikaj spornega v odnosih do madžarske narodne skupnosti na Gradiščanskem. Ob jubilejni priložnosti »1000 let Avstrije – 1100 let madžarske naselitve« načrtujejo skupno proslavo v Zgornji Borti/Oberwartu na Gradiščanskem, ki naj služi po eni strani utrjevanju madžarske narodne identitete, po drugi strani pa naj potrdi harmonično sožitje Madžarov in Avstrijcev drugih narodnosti in jezikov v preteklosti in sedanjosti.

V slovesni deklaraciji, ki jo je soglasno sprejel občni zbor omenjene zveze, so poudarili, da je »Avstrija domovina tako avtohtonih kot tudi priseljenih Madžarov; ker pa so hkrati del madžarskega naroda, imajo dvojno identiteto. ... Za bodočnost te regije (Avstrije in Madžarske, op. pis.) lahko narodi obeh držav največ doprinesejo, če ohranijo interetnično in kulturno raznolikost, ki ima korenine v skupni zgodovini.« Nadalje se Zveza madžarskih društev in organizacij »priznava k Evropi regij, v katerih se narodi in narodnosti lahko prosto razvijajo v duhu demokratičnega pluralizma ne glede na državne meje ter na osnovi medsebojnega spoštovanja in razumevanja.«

Slovesna deklaracija je naslovljena na avstrijsko javnost; vanjo je vključenih tudi nekaj zahtev, ki so za obstoj vsake narodne skupnosti življenjskega pomena: na šolskem, medijskem in likovnem področju.

Občnega zboru so se udeležili tudi predstavniki socialdemokratske in ljudske stranke ter zastopniki drugih narodnih skupnosti v Avstriji, med njimi Romi, Čehi, Slovaki ter koroški Slovenci, kar poudarjuje pomembnost sodelovanja med narodnimi skupnostmi. Predsednik madžarske zveze pričakuje pospešeno sodelovanje predvsem prek zasnovane konference narodnostnih sosvetov v dunajskem parlamentu, ki naj se po njegovem mnenju čimprej uresniči.

F. Z

Ob robu

Ne prvič se je tudi na občnem zboru Zveze madžarskih društev in organizacij v Avstriji znašel v središču kritike tako imenovani dunajski Center avstrijskih narodnosti (Österreichisches Volksgruppenzentrum), CAN, ki se javnosti prodaja kot nekakšna javna institucija, ki zastopa avstrijske narodnosti, v bistvu pa je sestavljen samo iz ljudi in organizacij, ki si jih sam izbere za svoje ali pa jih kar kot takšne ustanavlja.

Predsednik Deak je opozoril zlasti na dezinformacijsko in enostavno napačno službo CAN v zvezi z večjezično narodnostno gimnazijo ali srednjo šolo na Dunaju, ki jo je ta napovedal za prihodnje šolsko leto: ne samo, da Zveza madžarskih društev in organizacij o teh pobudah nikoli ni bila informirana, še manj pa pri njej udeležena, je po lastnem povpraševanju pri ministrstvu zvedela, da o kaki tozadevni odločitvi sploh še ne more biti govora.

CAN kot nekakšna zveza manjšinskih organizacij s tem zavaja avstrijsko javnost, pri tem pa si lasti monopol poloficialnega uredniškega in tiskovnega manjšinskega zastopstva.

Tudi zaradi takšnega kaotičnega stanja pripada toliko večja teža načrtovani bodoči konferenci narodnostnih sosvetov v parlamentu, ki se bo lahko upravičeno sklicevala na legitimnost narodnostnega zastopstva in zato jo bo treba čimprej ustanoviti.

fra-ter

CERKVENI DAVEK

Polovico je mogoče vezati namensko

Koroška rimskokatoliška Cerkev ubira v zadevi cerkvenega prispevka novo pot: od letos dalje je namreč mogoče polovico dajatve vezati namensko. To pomeni, da gre po želji posameznika 50 odstotkov dajatve v podporo šestih projektov: za izobraževanje duhovnikov, za mladinski dom v Krki, za koroške misijonarje po svetu, za boj proti bedi v deželi in za katoliška domova prosvete v Tinjah ter v Šentjurju ob jezeru. To možnost je škofija predstavila prejšnji teden v okviru objave finančnega poročila za leto 1995.

Možnost je zaenkrat omejena na dve leti. Njena hiba pa je sledeča: kdor se je hoče poslužiti, mora pred škofijsko finančno zbornico kot pristojnim davčnim uradom razkriti svoje dohodke in pri Cerkvi ne sme imeti odprtih davčnih terjatev.

Koroškim odgovornim cerkvenim dostojanstvenikom s škofom Kapellarijem in finančnim ravnateljem Rauchensteinerjem na čelu pa je treba priznati, da zelo trezno gledajo na ta poskus in si od njega ne pričakujejo čudežnega pomnoževanja denarja v škofijski blagajni. Stvarno oceno namreč narekujejo izkušnje v drugih škofijah. Uspešnost podobnih poskusov drugod po Avstriji je možno meriti v promilih: v »najbolj« uspešni škofiji Linz, ki ima približno 600.000 plačevalcev, se je možnosti poslužilo 1500 oseb, na Predarlskem 54, v Gradcu 356 in na Dunaju samo 200 oseb namensko določa svoj cerkveni prispevek. Kdo pa že rad razgrne, in to povrh še prostovoljno, svoje lastniške razmere.

Koroška katoliška Cerkev je lansko finančno leto z 282,4 milijona šilingov zaključila izenačeno. Pri dohodkih je

Cerkve so sestavni del naše podobe dežele

cerkveni prispevek z 228,3 milijona največji zalogaj, pri izdatkih pa so personalni stroški s 101,1 milijona za 224 laikov ter z 79,5 milijona za 261 klerikov največji postavka. 81 odstotkov ali 548.000 Korošic in Korošcev je rimskokatoliške veroizpovedi, od tega jih je 277.000 obvezanih plačevati cerkveni prispevek.

Po besedah škofa Kapellarija mora tudi Cerkev vsak šiling večkrat obrniti, preden ga izda. Zato bo krška škofija zmanjšala svoj prispevek za avstrijsko škofijsko konferenco, zaveda pa se, da bo v sklopu splošnega varčevanja marsikdo skušal prav pri cerkvenem prispevku razbremeniti svojo denarnico,

kajti izkušnje kažejo, da so tako socialne in gospodarske obremenitve ter tudi turbulence v Cerkvi sami najpomembnejši razlogi za izstop iz rimskokatoliškega občestva. Lani se je na Koroškem od njega poslovilo 220 oseb.

Med kulturnopolitično največje naloge krške škofije sodi prav ohranitev številnih arhitektonskih in kulturno dragocenih objektov: to je nad 1000 cerkva in nad 700 necerkvenih sloopij, kot so mežnarje, otroški vrtci, prosvetni domovi, dušnopastirska središča in podobno. V preteklem letu je bilo za gradbeno dejavnost izdanih skoraj 43 milijonov šilingov.

Franc Wakounig

Ženska kulturna nagrada

Pretekli ponedeljek so koroški umetnici Meini Schellander podelili žensko kulturno nagrado, ki so jo uvedli na pobudo socialističnih žena in s pomočjo zasebni sponzorjev.

Umetnica Meina Schellander se je rodila l. 1946 v Celovcu, kjer je obiskovala šolo in leta 1966 maturirala. Od leta 1966 do 1970 je na Akademiji na Dunaju študirala likovno umetnost, obiskovala je mojstrsko šolo za grafiko pri prof. Maxu Melcherju in jo zaključila z diplomom. Živi in dela svobodno poklicno na Dunaju in občasnno tudi na Koroškem. Meina Schellander je prejela številne nagrade, razstavljala pa je doma in v tujini. O sebi pa pravi med drugim takole: »Sem delavka, trgovka skoraj brez trga.

Samotarka mi pravijo. Moj duh raziskuje, vrta, je rizkanten, nepodkupljiv, konsekventen, ki meri z nategnjanim lokom in ga je težko zadovoljiti. Moja notranja in zunanja podoba je bolj težka, lahkota se pokaže šele po ve-

likih silnih sunkih«. Na podelitvi so spregovorili Melitta Trunk, Michael Ausserwinkler in Ernst Gayer. Janko Messner in igralec Herbert Mako pa sta brala iz Messnerjeve knjige »Črno-bele zgodbe«.

m. š.

Meina Schellander in Melitta Trunk

ŠOLSKI LIST MLADI ROD

vabi na

občni zbor

v ponedeljek, 18. marca 1996, ob 18. uri v Mohorjevi hiši v Celovcu (10.-Oktober-Str. 24/I)

Nastopa tudi slovenski kantavtor Jani Kovačič

Prireditelj je javna

PRIREDITVE

ČETRTEK, 7. 3.

- CELOVEC, Kapucinski kloster, Waaggasse – Dom Tinje
18.00 Slovenščina za napredujoče, vodi Nadja Volavšek
VOGRČE, pri Florjanu – KIS
19.00 Aktualna vprašanja spomladanske setve; predavata dipl. inž. T. Kraßnitzer in dipl. inž. Ch. Matschek

PETEK, 8. 3.

- GLOBASNICA, pri Šoštarju – Zveza slovenskih žena
13.00 Praznovanje 8. marca, dneva žena
TINJE, v Domu – Referat za cerkvene pevce
17.00 Seminar za cerkvene pevke in pevce, tečaj spremlja prof. Jože Ropitz
ŠENTJANŽ, k & k center – SPD »Šentjanž«
18.30 Razstava »Zlato, srebro, modro, črno«; slike Gustava Kerscheja

SOBOTA, 9. 3.

- GRADEC, v klubu slov. študentk in študentov, Mondscheingasse 9
13.00 Čarobni piskrč; nast. lutkovna skupina »Pikce«
DUNAJ, v klubu slov. študentk in študentov, Mondscheingasse 11
17.00 Čarobni piskrč; nastopa lutkovna skupina »Pikce«
CELOVEC, Diözesanhaus, Tarviser Str. 30 – Frauennetzwerk
19.00 Ob mednarodnem prazniku žena: Geschlechterverhältnisse in Afrika und Österreich – ein Vergleich. Ob 21. uri praznik žena z žensko skupino »Hands up«, ki igra zahodnoafriško glasbo. Afriške jedi, ples, komunikacija.

NEDELJA, 10. 3.

- CELOVEC, ženski center Belladonna, Villacher Str. 21 – Frauennetzwerk
10.00 (do 15. ure) Workshop za afriške pričeske z Jane Ifeagwu (Nigerija). Prijave do 9. 3. na Frauenzenter.
LOBNIK, pri Mikeju – Športna sekcija Železna Kapla
10.30 Smučarska tekma v veleslalomu. Štartne številke do 10. ure.

PONEDELJEK, 11. 3.

- CELOVEC, v modri dvorani v Domu glasbe
18.00 Nastop srednje glasbene in baletne šole iz Ljubljane
CELOVEC, Gewölbegalerie, Theaterplatz 3
19.00 Odprtje razstave Štefana Ferma (do 22. 3.)
ŠENTJAKOB, v regionalnem centru
19.30 Dr. Anton Feinig: Naša domača imena; predavanje o zgodovini in razvoju hišnih in ledinskih imen v Rožu

TOREK, 12. 3.

- TINJE, v Domu
19.30 Predava dr. S. Smolnig: »Zdrav ostati tudi v starosti«

SREDA, 13. 3.

- CELOVEC, Alternativni kino – Film Mladje KDZ
18.50 Predstavitel najnovejšega slovenskega filma »Carmen«; navzoči bodo tudi avtor in glavni igralci
21.00 Nemška verzija filma Backup – slovenska beseda na Koroškem
RADIŠE, v kulturnem domu – GŠ
19.00 Nastop učencev glasbene šole, oddelek Radiše
DUNAJ, v Korotanu, Albertg. 48
19.00 Odprtje razstave slik Gustava Januša; umetnik bere tudi svoje pesmi

ČETRTEK, 14. 3.

- CELOVEC, Alternativni kino – Film Mladje KDZ
18.50 Nemška verzija filma Backup
21.00 Najnovejši slovenski film »Carmen«
TINJE, v Domu
19.30 Literarni večer s pisateljem Helmutom Eisendlom; moderator Janko Ferik

PETEK, 15. 3.

- ŠENTJAKOB, v Regionalnem centru
11.30 in 20.00 Lutkovna predstava »Evgen«, nastopa skupina »Mi smo mi« iz Celovca

SOBOTA, 16. 3.

- ČEPIČE, pri Juenni – SJK
9.00 Predavanje »Drugo leto kmetovanja v EU«
ŠMIHEL, v farni cerkvi
18.30 Koncert za sopran in orgle: Angelika Kraßnitzer in Andrej Feinig
ŠENTJANŽ, v k & k centru – SPD »Šentjanž«
19.00 90. obletnica Slovenskega prosvetnega društva Šentjanž, jubilejna prireditve
ŽITARAS, v ljudski šoli – SPD »Trta«
20.00 Koncert orkestra mandolin iz Ljubljane

- DVORČE (WERTSCHACH) pri Čajni na Zili, v gostilni Plamenig – Film Mladje KDZ
20.00 Predstavitel slovenskega filma »Carmen«
ROŽEK, v novi lj. šoli – Rožanski izobraževalni teden
20.00 »Stres in njegovo zdravljenje«; pred. dr. O. Hofer-Moser

NEDELJA, 17. 3.

- LOČE, v farni cerkvi – SPD »Jepa – Baško jezero«
9.30 Koncert orkestra mandolin iz Ljubljane (po maši)
HODIŠE, na gradu – SPD »Zvezda«
15.00 Petje v gradu, sod.: Bratje Smrtnik, Vok. ans. »Vox«, Oktet Hodiše

NEDELJA, 18. 3.

- BOROVLE, na Glavnem trgu – občina Borovlje
Vsakoletni Jožefov trg

PETEK, 22. 3.

- ŠENTJAKOB, v farni dvorani – SPD »Rož«
19.30 Malin head – glasba iz Škotske in Irske
ŠENTJANŽ, v k & k centru – Slovensko planinsko društvo
19.30 Redni občni zbor Slov. planinskega društva; ob tem dia-pred. J. Igerca »Islandija – dežela ognja in ledu«

SOBOTA, 23. 3.

- BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD »Bilka«
19.30 Koncert »Synthesis 4« harmonikaškega ansambla iz Trsta

ČETRTEK, 28. 3.

- ŠENTJANŽ, k & k center
19.00 Predavanje o zdravju »Ernährung und Eßgewohnheiten«; predava Jutta Sorger

PETEK, 29. 3.

- ŠENTJANŽ, k & k center
19.30 Gernot Ragger: »Der Kakerlak« in Felix Mitterer: »Besuchszeit«; gostuje evangeličanska gledališka skupina iz Wolfsberga

SPD BOROVLE

vabi na

plesna tečaja

(vodi Gregej Krištof)

- za začetnike
 za napredujoče

Prijave do 16. marca pri
M. Verdellu, tel. 0 42 27 / 28 91.

OGLAS

Dajem v najem stanovanjsko hišo v Ponovi vasi pri Grosupljem; stanovanje 105m², v pritličju 140m² poslovnih prostorov. Velik vrt. Cena po dogovoru.

Ponudbe pošljite na naslov:
Marija Jordan, Gabelsbergerstr. 40, 9020 Celovec.

ZVEZA SLOVENSKIH ŽENA

prireja 5-dnevno potovanje v

Pariz

od 18. do 22. marca '96

s Sienčnikovim avtobusom, v ceni vključeni poldnevni penzioni v dvoposteljnih sobah in vodič. Doplačilo za enoposteljno sobo 1.300 šil. **Cena potovanja:** 4.300 šilingov. Vsi, tudi moški, pristrčno vabljeni!
Prijave sprejema Milka Kokot, tel. 0463/51 43 00-40

Praznujejo

Milan Blažej iz Galicije – 40. rojstni dan; Lenči Olip in Pepi Oraže iz Sel – rojstni dan; Marko Marko s Horc pri Šentvidu – 60. rojstni dan; Kazimir Silan iz Srej pri Škocijanu – 92. rojstni dan; Erna Partl z Bistrice – rojstni dan; Francka Lubas iz Vogrč – rojstni dan; Francka Košutnik iz Libuč – rojstni dan; Folti Müller z Rut pri Šentjakobu – rojstni dan; Nanči Janežič iz Šentjakoba – rojstni dan; Zalka Antonič iz Srej – rojstni dan; Trezi Fale iz Področce – rojstni dan; Otto Hauptmann s Hodnine – rojstni dan; Nanči Baumgartner iz Šentjakoba – rojstni dan; Tilka Stropnik iz Podkrajca – 48. rojstni dan; Albin Male s Kota v Selah – rojstni dan; Ursula Unterberger iz Šentruperta pri Velikovcu – rojstni dan; Jozi Pasterk iz Kokij – rojstni dan; Matilda Lintsche iz Vijasc – osebni praznik; Valentin Dovjak s Plaznice – rojstni dan; Franc Rulitz iz Kotmare vasi – 60. rojstni dan čestitajo mu tudi vsi domači in krožek; Karl Lipuš iz Remšenika – 50. rojstni dan; dr. Maja Haderlap iz Celovca – rojstni dan; dipl.-inž. Feliks Wieser iz Celovca – rojstni dan; Urška Brumnik – rojstni dan.

SLAVLJENCEM ČESTITA TUDI SLOVENSKI VESTNIK

Radio Koroška

SLOVENSKE ODDAJE

- Četrtek, 7. 3.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja.
Petek, 8. 3.
18.10 Kulturna obzorja.
Sobota, 9. 3.
18.10 Od pesmi do pesmi – od srca do srca.
Nedelja, 10. 3.
6.30 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel.
18.10 Dogodki in odmevi.
Ponedeljek, 11. 3.
18.10 Dvojezična trgovska akademija na mednarodnem sejmu učnih firm.
Torek, 12. 3.
18.10 Partnerski magacin.
Sreda, 13. 3.
18.10 Glasbena sreda.
21.04 Primorski obzornik.

Dober dan, Koroška

NEDELJA, 10. 3.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 11. 3.

16.20 TV SLO 1

Z naslednjimi prispevki

- Mednarodni sejem poslovnih in učnih firm na Dunaju – korak k uresničitvi gesla o bodočih poslovnih partnerjih dijakov dvojezične zvezne trgovske akademije.
- »Südkärnten – južna Koroška« – dvojezično lice južnokoroških kmetov in kmetov na sejmu gostinstva »Gast '96«.
- Mednarodni dan žena: zagotovitev socialne enakopravnosti kot vzvod za splošno emancipacijo.
- Nova slovenska filmska produkcija »Carmen« v Celovcu: film, ob katerem se krešejo duhovi.
- Slovensko narodno gledališče Maribor: Pandurjev »Babylon«, temna zgodba za težke čase.
- Šport: Prvenstveni start v II. zvezni nogometni ligi: SAK : Braunau.
Odbojka: Kdo vlada na Koroškem – Hypo VBK ali SK Dob/Aich?
Deželno šolsko prvenstvo v malem nogometu.

SLOVENSKI VESTNIK

Uredništvo

Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/51 43 00-30, 33, 34 in 40
faks 0 46 3/51 43 00 71.

Usmerjenost lista

seštevek mnehnj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Uredniki

Jože Rovšek, Sonja Wakounig,
Franc Wakounig, Mirko Štukelj

Izdajatelj in založnik:

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Str. 16
9020 Celovec/Klagenfurt
tel. 0 46 3/51 43 00, faks 0 46 3/51 43 00 71

Tisk

Založniška in tiskarska družba z o. j.
Drava, Tarviser Straße 16
9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija
tel. 0 46 3/50 5 66, faks 0 46 3/51 43 00 71

IZ ŽENSKEGA VIDIKA

Bojkotirate same sebe?

piše dr. Štefka Vavti

Zagotovo poznate občutek, ki vam pravi, da bi vaše življenje potekalo povsem drugače, če bi se to ali ono v vaši preteklosti ne zgodilo. To je lahko kak dogodek, ki ste ga doslej pripisale usodi, na primer da ste spoznale moškega, da se vam je rodil otrok ali pa da niste imele dovolj možnosti za poklicno izobrazbo ... Kar naenkrat se torej v vas poraja spoznanje, da vzrok za to, da na primer v življenju niste dosegle ciljev, ki ste si jih zastavile (da niste bolj samozavestne, da se v družbi niste uveljavile tako kakor kakšna izmed vaših prijateljic, katero občudujete, ker se ji je vse »posrečilo« ...), leži v nečem, kar radi opisujemo kot našo usodo.

Mislím, da je res tako, da so nekateri zunanji dejavniki ovire pri našem napredovanju – npr. če nam manjkajo finančna sredstva za izobraže-

vanje, ali pa če smo doraščale v času, ko je bila izobrazba ženske še neke vrste družbeni tabu idr.

Vendar pa je poleg teh zunanjih dejavnikov še cel kup takšnih, ki ležijo zgolj v nas samih. Skratka, včasih enostavno bojkotiramo same sebe. To pa kar največkrat podzavestno – s tem namreč, da se nam na točki, ko bi lahko napredovale ali pa si pridobile »oblast« in samostojnost (npr. v poklicu), zgodi nekaj »usodnega«.

Prepričana sem, da boste v vašem življenju našle kakšno izmed točk, ki sem jih prej opisala: zastavile ste si cilj, potem pa je prišlo nekaj vmes (poročile ste se, zanosile in rodile ipd.) in že se je vse obrnilo v drugačno, morda iz današnjega vidika celo v škodljivo smer.

Ameriška avtorica Colette Dowling je opisala ta fenomen

v svoji knjigi »Cinderelin kompleks«. Opisala je torej skriti strah žensk pred neodvisnostjo. Prav ta strah marsikatero na življenjskem križpotju privede v odvisnost (velikokrat prav od moškega, za katerega potem skrbi, ga podpira, da poklicno napreduje, medtem ko sama ostane nekje na prvih klinih karijerne lestvice).

Pozitivno pri tem pa je to, da včasih zadostuje, če se tega fenomena zavedamo. Tako se namreč lahko »usodnim« dogodkom izognemo s tem, da o vsakem koraku, ki ga napravimo, dobro premislimo. Na ta način lahko gremo skozi življenje samoodgovorne. Odgovornost zase in za svoje odločitve pa ne nazadnje pomeni tudi, da nimamo več »grešnega kozla« (ki se velikokrat imenuje »usoda«), kateremu bi lahko naprtile krivdo za vse naše težave.

ŠPORT

SANKANJE DEŽELNO PRVENSTVO

V Lepeni odlično tekmovanje

Ob lepem vremenu in idealnih pogojih je v Lepeni-Koprivni preteklo soboto in nedeljo potekalo 43. koroško deželno prvenstvo na naravni progi. Tekmovalna proga je bila odlično pripravljena, potek in organizacija pa brezhibna.

Na startu je bilo nad 70 tekmovalcev/tekmovalk iz Koroške in sosedne Slovenije, ki so se pomerili v različnih starostnih skupinah. Vozili pa so v disciplini enosedi (3 teki) in dvosedi (2 teka). Proga je bila 820 metrov dolga z višinsko razliko 120 metrov in strmimo 14%. V več kot tisoč delovnih urah je domači sankar in šef proge Hanzi Smrtnik (SŠK Obir) v treh mesecih naporega dela s svojimi pomočniki poskrbel za optimalno progo v obeh tekmovalnih dneh. Kot vodja tekmovanja je odlično opravila svoje delo njegova sestra in nekdanja izvrstna tekmovalka Regina Smrtnik.

Prav tako je bilo poskrbljeno za jedačo in pijačo. Za celotno organizacijo pa sta bila odgovorna podpredsednik Koroške sankarske zveze Herbert Mitsche in Fridi Osojnik od SŠK Obir. Na tekmovanju se je pri padcu ponesrečil Guido Hilgartner, katerega je rešilec odpeljal v bolnišnico. Po izredno

Harald Sadovnik
– koroški mladinski prvak

uspelem tekmovanju – Harald Sadovnik, član SŠK Obir, je celo postal koroški mladinski prvak, – so se vsi športniki, gledalci, starši in odgovorni zbrali v gostilni Raztočnik, kjer je predsednik SŠK Obir Jože Maloveršnik v obeh deželnih jezikih razglasil uradne rezultate tekmovanja. Zahvalil pa se je vsem pomočnikom, sponzorjem, požarni brambi, Rdečemu križu in Koroški sankarski zvezi za pomoč pri izvedbi 43. koroškega prvenstva. Spregovorila sta tudi župan Železne Kaple dr. Peter Haderlap in Herbert Mitsche, ki sta SŠK Obir čestitala za uspešno organizacijo prvenstva.

M. Š.

Na hitri in odlično pripravljene progi

REZULTATI

Šolarji I.: 1. Kos Staš, 2. Miha Meglič, 3. Christian Lexer; šolarji II.: 1. Roman Aschgan, 2. Mathias Lexer, 3. Daniel Brettner; mladinci I.: 1. Tjaša Kališnik, 2. Olga Dovžan, 3. Ines Baumgartner; mladinke II.: 1. Silvia Kanuder, 2. Kathrin Weingant, 3. Stefanie Lexer; mladinci I.: 1. Jure Pohleven, 2. Andreas Mohl, 3. Stefan Jankl, 4. Peter Travnik (SŠK Obir); mladinci II.: 1. Harald Sadovnik – SŠK Obir, 2. Christoph Knauder, 3. Martin Mayerhofer; mladinke I.: 1. Carolin Lexer; ženske-splošno: 1. Bernarda Tolar; juniorji I.: 1. Mohar Habjan, 2. Robi Kališnik, 3. Borut Kralj, 7. Anton Kogoj –

SŠK Obir; juniorji II.: 1. Grega Špendov, 2. Gašper Benedik, 3. Borut Fejfar; splošna skupina-moški: 1. Robert Tomelitsch (02:35,35), 2. Stefan Karner (02:38,32), 3. Gerhard Knauder (02:41,49), 4. Paul Ošina – SŠK Obir, 6. Hanzi Smrtnik – SŠK Obir, 13. Karl Haderlapp; starostna skupina: 1. Drago Česen, 2. Florian Hribernik (Sele-Fara), 3. Stanko Koler; dvosed-juniorji: 1. Robi Kališnik/Bernhard Kralj, 2. Christoph Knauder/Martin Mayerhofer; dvosed – spl. skupina: 1. Drago Česen/Boštjan Vizjak, 2. Christian Schatz/Christian Rumpf, 3. Marko Meglič/Marjan Vešligaj.

25

SV KRIŽANKA

Sonja Wakounig

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12			13			14				
15								16	17	
18					19			20		21
	22				23	24			25	
26				27		28			29	
30				31					32	
33			34	35		36			37	
		38			39		40		41	42
43	44		45							
	46	47						48		49
50					51		52			
53				54	55		56			
57										58

drevesa v gozdu 7. znanstveni delavec v muzeju 8. akrobat v cirkusu 9. italijansko »kralj« 10. gorski reševalni čoln 11. okrasna cvetlica, sorodna rododendronu 13. domače ime za Cecilijo 17. ženska, ki namesto matere hrani dojenčka 20. ako, ali 23. nasladilo, kar daje aromo 25. neriman peterostopni jamb v metriki 26. osebno okrasje 28. enotnost, tudi ime prosvetnih društev v Pliberku in Škofičah 32. nizek moški glas 34. naslov Puccinijeve opere 35. sredstvo proti glavobolu 39. grški otok ob zahodni obali 40. nemški filozof (Georg) 42. Džingiskano-vo ljudstvo 44. iznaka-

VODORAVNO: 1. dan, ko se ljudje našemijo 5. prireditev z maškarami 12. samica istrske živali 14. pripadnik naroda v mali Aziji 15. trdnost, ustaljenost, uravnovešenost 16. najvišja gora na Peloponezu, tudi žensko ime 18. razpredelnica, preglednica 19. majhen konec polotoka 21. pijača starih Slovanov 22. natura 24. kader, skupek oseb 26. zvezda, ki se na novo pojavi 27. ječa, zapor 29. lijak 30. pozdrav starih Rimljanov 31. posoda za spravljanje večjih količin tekočine 32. nevestino premoženje 33. družbena plast v Indiji 36. osebni zaimek, 1. os. množine 37. prebivališče čebel 38. pokrajina v srednji Italiji 41. električna morska riba, tudi igra s kartami 43. avtomobilska oznaka za Trst 45. prepir, skreganost 46. človek, ki odklanja oborožen spopad 48. pripadnik keltskega naroda 50. zatočišče za ovce na planini 51. Kuntner Tone 52. del spektra 53. organ vida 54. rimska dve 56. kdor pregleduje in dovoljuje objavo tekstov 57. prebivalca Karantanije 58. rimsko šest

NAVPIČNO: 1. čas odrekanja med pustom in veliko nočjo 2. institucija 3. občutek ob nepravilnem ravnanju (dve besedi) 4. reka skozi Rim 5. vas pri Globasnici 6. ostanek od posekanega

za, spaček 47. rimski bog ljubezni 48. mongolski vladar 49. mesto v Ukrajini 50. struja 52. krajše ime za Beatrice 55. Ivan Tavčar 56. centralni komite

Rešitev iz prejšnje križanke

VODORAVNO: 1. MIRKO BOGATAJ 11. GLAVA 16. ETER 17. OLEVEK 18. ZME-NEK 19. ŠILING 21. NIŽAVA 23. OKLI 24. ANIŽA 25. LITANIJE 27. AIR 28. NEG 29. STAJA 31. TRENERKA 33. IRI 34. LOK 35. MO 37. IMOLA 38. CAJNA 39. OBIR 41. LATENCA 44. ARA 45. NATAN 47. SILAK 48. EM 49. UJMA 50. OBISK 52. TRNI 54. UJEDA 56. ZMOTA 57. RUIN 58. LOČE 59. HAWN 60. BASKI

NAVPIČNO: 1. MEŠANICA 2. ITINERARIJ 3. RELIGIJA 4. KRIŽ 5. BOG 6. OL 7. GENIJ 8. AVITAMINOZA 9. TEŽA 10. AKANT 11. GM 12. LEO 13. ANKARAN 14. VELIK 15. AKIRA 18. ZAJEMALKA 20. NASLANJAČ 22. VIRILIST 25. LAKOTA 26. ENOTA 30. TO 32. ELEKTRA 36. OR 40. BA 42. CENIK 43. AMINI 46. AM 47. SION 49. UDO 51. BMW 53. RUS 54. UK 55. EL

SMUČANJE – SVETOVNO MLADINSKO PRVENSTVO

Srebrni Daniel Užnik

Mladi Šentjanščan Daniel Užnik je lahko zadovoljen. Srebrna kolajna v veleslalomu na mladinskem svetovnem prvenstvu ni kar tako! Po tistem že kar oddaljenem letu, ko je bil Franci Wiegele mladinski svetovni prvak v smučarskih skokih, je to nedvomno največji športni uspeh kakega mladega koroškega Slovenca. Smučarija pa je zahteven šport in pri njej odločajo desetinke, celo stotinke sekunde. Tudi popravni izpiti, posebno ne na takih tekmovanjih. Zapneš vratca in v trenutku si zunaj in adijo dobra uvrstitev ali celo medalja.

Tako se je na svetovnem mladinskem prvenstvu preteklo nedeljo v Schwytz/Ybrigu v Švici zgodilo tudi Danielu. Po prvi vožnji slaloma ki je štel tudi za kombinacijo, je bil četrti in glede na to, da je ponavadi v drugi vožnji boljši, bi lahko ob malo več sreče osvojil še dve medalji – v slalomu in v kombinaciji. Toda mali spodrselj in vse je bilo končano. No, nekaj podobnega se je na svetovnem prvenstvu odraslih zgodilo tudi Thomasu Sykori, Aniti Wachter, Juretu Koširju in še komu.

Danielova največja uspeha na tem prvenstvu sta bila zagotovo v smuku, v katerem je bil najboljši avstrijski tekmovalac na osmem mestu, in pa seveda drugo mesto v veleslalomu. Tu ga je za 66 stotink sekunde premagal edinole koroški rival Podjunčan Rainer Schönfelder.

Daniel je še v Italiji, z njegovo medaljo pa nam je z veseljem pozirala njegova nečakinja Desire

Ker pa je ta v slalomu imel več sreče, je osvojil tudi dve medalji več. Od koroških tekmovalcev in tekmovalk se je sicer najbolje odrezala Selina Heregger z dvema zlatima in eno srebrno medaljo, nadalje že omenjeni Schönfelder in pa Sabine Eger iz Globasnice z zlato medaljo v ženskem slalomu.

Od mladih smučarjev iz Slovenije se je izrazito izkazala Katarina Breznik s tremi me-

daljami, od fantov pa je bil najbližji medalji mladi Ožbi Ošlak iz Koroške.

Po napornem tekmovanju, in kljub vsem težavam izvrstnem uspehu, sta se iz Švice vrnila samo oče in mama Užnikova, Daniel pa je takoj nadaljeval s smučarsko karavano v Champoluk v Aosto v bližini Mont Blanca, kjer se bo v teh dneh pomeril na dveh FIS tekmah.

J. R.

NOGOMET – II. ZVEZNA LIGA

SAK pripravljen na boj proti izpadu

Če bodo zunanje okoliščine dopustile, se bo za SAK v petek, 8. marca, ob 19.30 na celovškem stadionu pričel vigredni del tekočega nogometnega prvenstva. V tekmi proti Braunau bodo slovenski nogometaši lahko pokazali, v koliko se bodo obrestovale priprave zadnjih dveh mesecev.

Vrnitev s priprav

Ob vigrednih temperaturah je v Turčiji potekal trening Slovenskega atletskega kluba. Trener Kirisits je svoje varovance poslal na igrišče kar trikrat dnevno. Zadovoljen je bil z zunanjimi pogoji ter tudi z igralci, ki so bili voljno pri stvari in pridno trenirali.

Žal so se poškodovali G. Hober in M. Smid (meniskus) ter W. Eberhard. Vrsta poškodovanih pa še narašča. Na pripravah v Ankaranu, kamor so igralci SAK utekli zimskim razmeram, pa se je poškodoval tudi Susić, Martini pa je zaradi prebolele gripe nekoliko oslabljen. Skrbi trenerja Kirisitsa, ali bo imel na razpolago enajst zdravih igralcev, niso odveč.

Pripravljalna tekma

Prva tekma v okviru priprav v Turčiji je bila tekma proti FC Würmberg (nižjeavstrijska liga), v kateri je SAK v zadovoljstvo trenerja prvič zaigral tako, kakor je to pričakovati od drugoligaša. S 5:0 je zmagal, strelci SAK pa so bili: Wuntschek (2), Pihorner (2) in Hrštič.

Druga tekma se je končala neodločeno: 1:1, nasprotnik pa je bil sotekmec iz II. zvezne lige Gerasdorf. To srečanje naj bi pokazalo, kako močan je dejansko SAK, saj je jeseni izgubil tekmo v celovškem stadionu s 3:0.

V Ankaranu so igrali proti moštvoma iz druge lige in obakrat gladko zmagali.

V izvrstni formi sta Thomas Wuntschek in Marjan Sadjak. Ker je SAK manjkalo igralcev, pa je vskočil Rade Savič in pokazal, da še ni za odpis.

Alojz Sadjak novi kapetan

Ker sta kapetan Wölbl in njegov namestnik Blajs poškodovana, je trener Kirisits za kapetana svoje ekipe imenoval Alojza Sadjaka, ki je to odgovorno vlogo sprejel pod pogojem, da bo imel odgovornost le na športnem področju, torej da bo v tekmi vzpodbujal soigralce ter mlade igralce nagovarjal za športno življenje.

PRVENSTVENA

TEKMA SAK

SAK - Braunau

v petek, 8. marca 96, ob 19. uri na celovškem stadionu

Vsi vabljeni, gledalke in navijačice imajo ob dnevu žena vstop prost!

KOŠARKA

Mladinci v play-offu

V minulem tednu so se vse tri ekipe košarkarjev SAK pomerile na domačem igrišču v Mladinskem domu. Videli smo tri zanimive tekme, dve zanesljivi zmagi in en poraz pa je končna bilanca.

V torek so se juniorji pomerili z ekipo Trga. V zanimivi tekmi so domači igralci pokazali zbrano in učinkovito igro in tekmece premagali visoko s 125:41. Najboljši strelca na tekmi je bil kapetan ekipe SAK Martin Majhen s 25 točkami. Po predzadnji tekmi pred play-offom na listi strelcev SAK vodi Miha Kranjc s 215 točkami, na drugem mestu je Neje Jager s 159 in na tretjem Martin Majhen s 155 doseženimi točkami.

V sredo so se šolarji srečali z najmočnejšim moštvom iz lige, z ekipo Bau-Egger iz Celovca. Gostje so bili boljši in so zmagali z 81:17. Najboljša slovenska strelca sta bila Klemen Karisch in Daniel Waldhauser s po 5 točkami.

Dve koli pred koncem prvega ligaškega tekmovanja šolarjev

Kljub porazu pa najmlajši košarkarji SAK kvalitetno napredujejo

na listi strelcev vodi Klemen Karisch s 37, pred Danielom Waldhauserjem z 32 in Borisom Vavtjem s 24 točkami.

Mladinci SAK so v zadnjem srečanju rednega ligaškega tekmovanja pred domačim občinstvom navdušili s prikupno igro in veliko domiselnosti. Nasprotnika, ASKÖ Landskron - Frierss, so od začetka do konca obvladovali in zmagali s 115:59. Sam rezultat ne kaže pokazane premoči, saj je večji del drugega polčasa trener Reberšak na

parket pošiljal mlajše igralce ter tako tudi njim dal priložnost pokazati svoje znanje. Na tekmi je najbolje sodeloval Tomaž Jager (37), v celotni sezoni brez play offa pa je bil najučinkovitejši Stojan Vavti s 290, pred Tomažem Jagrom z 280 in Danielom Ramalanom s 179 doseženimi točkami.

Po tej tekmi imajo mladinci krajši odmor pred začetkom končnice prvenstva, v katero so se uvrstila štiri najboljša moštva.

Peter S.

KOROŠKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO

Zmaga SŠK Obir, SŠZ neodločeno

V tretjem kolu končnice koroškega šahovskega prvenstva v prvem razredu-vzhod je prva ekipa SŠK Obir iz Železne Kaple slavila že tretjo zaporedno zmago. Kapelčani so premagali močno ekipo Šentvida s 4,5 : 3,5 in tako

uspešno ubranili tudi prvo mesto na lestvici. Moštvo Slovenske športne zveze/Carimpex I pa je po visoki zmagi v prvem kolu nad Frantschachom (7:1) in neodločenem rezultatu proti Možberku ponovno remiziralo.

ŠAHOVSKI OREH ŠT. 22

Eliskases - Hanneberger

Beli, ki je na potezi, je prepričan, da mu črni trdnjavi na prvi vrsti ne moreta do živenga, saj je tudi črni kralj po 1.Ld5+ na prepihu. Toda beli je v nadaljevanju doživel

neprijetno presenečenje in kmalu spoznal svojo zmoto. Namesto pričakovanega ugodnega razpleta se je znašel pred porazom!

Rešitev št.: 21

Najslavnejši Kosov problem je eden najstarejših primerov teme »opozicija« ali dvoboja med figurami. Pravilna pot reševanja vodi s potezo 1.Dd2! Tf8! Kh8 3.dd6+ Ka8 4.Df8: mat; na 2...Tb8 sledi 3.Da1 mat. Ostale možnosti na 1.dd2! so še 1...Tb8 2.Da5+ ali 1...Kb8 2.Df4+ Ka8 3.Da4+ z matom.

